Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 37 (14363) | 1974 оной февралиин 13, среда | Сэн 2 мүнгэн

1974 ОН—ХЯМДА, ШАНАР ҺАЙНТАЙ, ЕХЭ ПРОДУКЦИ АБАХА ЖЭЛ!

ПАРТОРГАНИЗАЦИИН ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГО

Республикымнай коммунистнуудай ехэ хуралдаан — областной партийна XXVIII конференци боложо, үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада партийна организацинингаа ябуулһан хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолжо, бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлбо.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ 1974 оной, юһэдэхи табан жэлэй түсэб болон даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень республикын бүхы коммунистнуудые, бүхы ажалшадые областной партийна конференци уряалаа.

Дүүргэхэ зорилгомнай,бэелүүлхэ хэрэгнай ехэ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэриин ёсор нийтын үйлэдбэриие саашадань ашаг үрэ ехэтэй болгохо талаар тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаба. Республикымнай промышленность 1974 ондо, түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ 1973 онойхиһоо 8 процентээр ехэ продукци гаргаха, ажалай бүтээсые 6,5 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхэ болон промышленна продукциин бүхы ургалтын 81 процентые ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлаха бологдоно. Мүн арадай хэрэглэлэй эд бараан бүри ехээр гаргагдаха. Тиихэдэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан 1975 оной хэмжээндэ саатагүй хүрэхын тула түсэб даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ шухала.

Мүн хүдөө ажахые улам ехээр хүгжөөхэ орёо зорилгонууд табигдаа. 1973 онтой сасуулхада, мүнөө жэл ороһо таряа суглуулга 1,5 дахин ехэ боложо, 684 мянган тоннодо хүрэхэ, хартаабха — 86 мянган тонно, овощ — 32 мянган тонно хуряагдахаар хараалагдаба, малай тэжээл абалга бүхыдөө 1,7 дахин ехэ болохо ёһотой. Малай ашаг шэмэ абалгаар бүри ехэ даалгабаринууд үгтэнэ. Мал болон шубуу гүрэндэ худалдаха түсэб үнгэрһэн жэлэй хэмжээнһээ 11 процент ехээр тогтоогдоо, нооһо бэлэдхэлгые 9 процентээр ехэ, үндэгэ — 6 миллионһоор олон болгохо гэһэн гол зорилго табигдаа.

Областной партийна конференци эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга боломжонуудые заажа үгөө. Предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ доторой нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлжэ, хүсэд дүүрэнээр ашаглаха хэрэгтэй, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашагтайгаар хэрэглэхэ, ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай сагые мини нэн ушарые усадхаха, түүхэй эд болон материал алмай шэнэ техникэ болон технологие нэбтэрүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ шухала. Энээнэй үндэһөөр һара, квартал бүхэнэй даалгабаринууд дүүргэгдэхэһээ гадна, үлүүлэн дүүргэгдэжэ байха зэргэтэй. Тиихэдэл 1974 оной, мүн юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй даалгабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь лабтай.

Энэ ехэ, орёо ажал хэрэг бэелүүлхын тула партийна, совет органууд, промышленностиин, хүдөө ажахын али шатын зургаанууд хүтэлбэриингөө онол арганууды боловсруулан һайжаруулха, гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын түлөө кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, партийна, гүрэнэй журам һайжаруулха, ажалай дутагдалнуудта эсэшэгүйгөөр хандаха уялгатай.

Ажахын, соёл культурын байгуулалтые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болоһоной, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые гүнзэгыгөөр ойлгуулха, республикын бүхы ажалшадые Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хабаадуулха талаар нютаг бүхэндэ эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулһанай ашаар республикын промышленностиин, хүдөө ажахын, арадай ажахын бусад һалбаринуудай саашанхи хүгжэлтые хангаха, 1974 оной гүрэнэй түсэбые, мүн бүхы юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ шухала гээд конференциин тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Энэ хадаа партийна организаци бүхэнэй, коммунист бүхэнэй нэн түрүүнэй уялга, дайшалхы зорилго болоно.

Манай бүхы хэрэгэй амжалта кадрнуудһаа, тэдэнэй ажалбариһаа болодог гэжэ мэдээжэ. Энээниие үнгэрһэн жэлэй дүршэл үшөө дахин гэршэлээ. Ажалдаа харюусалгатай ехэтэйгээр, оролдосотойгоор хандадаг, оюун ухаагаа, мэргэжэл шадабаряа ажал хэрэгтээ элсүүлжэ шададаг хүдэлмэрилэгшэдтэй бол амжалта туйлагдадаг гэжэ али олон ажахынуудай байдал батална, харин хүнүүдэй үүсхэлгүйгөөр, эдэбхигүйгөөр хүдэлхэдэ, ажалыньшье урагшагүй байна. Энэ ушар конференци дээрэ хэгдэһэн элидхэл, делегадуудай хэлэһэн үгэ доторшье эли тодоор тайлбарилагдаа. Тиимэһээ партийна организацинууд кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ үшөө, үшөө дахин анхаралаа хандуулха, тиигэжэ тэдэнэй ажалайнь ябасын хойноһоо саг үргэлжын хиналта эмхидхэхэ, эрилтээ шангадхаха болоно. Ажалшан бүхэн, хүтэлбэрилэгшэ бүхэн даалгагдаһан ажалайнь түлөө бүхы харюусалга бэе дээрээ даанхайб, тэрэниие бэелүүлхын тула эдэбхи үүсхэл гаргаха, эрдэм бэлигээ, мэргэжэлээ хүсэдөөр зорюулха уялгатайб гэжэ ойлгохо ба тиимэ зорилготойгоор хүдэлхэ уялгатай.

Партийна организацинуудай үшөө нэгэ шухала зорилго гэхэдэ, олониитын эмхинүүд болохо Соведүүдэй, профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад эмхинүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриинь эрид һайжаруулха хэрэг болоно. Ушар юуб гэхэдэ, конференциин тэмдэглэһэнэй ёһоор, нютагай зарим Соведүүд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд ажахын, соёл культурын байгуулалтада һулаар оролсоно, социалис мүрысөөе эмхидхэлгэдэ ёһо тэдыгээр хандаха ушар гаргана.

Түсэб даабаряа, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын нэгэн шухала арга нүхэсэл—социалис мүрысөөн болоно. КПСС-эй ЦК-гай энэ асуудалаар мэдээжэ тогтоолнуудые хүтэлбэри болгон, социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай нэн шухала зорилго болоно. Социалис мүрысөөе бүхы ажалшадай хүдэлөөн болгожо шадабал, амжалта заатагүй туйлагдаха. Тиимэһээ ажалшан бүхэниие энэ хүдэлөөндэ хабаадуулха гээшэ ехэ удха шанартай. Мүн тэрэнэй ябасые саг үргэлжэ шалгажа, үрэ дүнгүүдыень олоной анхаралда табиха, түрүүшүүлэй дүршэлые олоной эдлэл болгохо хэрэг партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй сэхэ уялга мүн.

Республикымнай коммунистнууд, бүхы ажалшад КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүсэд дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ элсүүлхэ гэжэ эрид шиидэнхэй, ехэ амжалтын түлөө ехэ тэмсэлдэ эршэтэйгээр оролсонхой.

АЙМАГУУДАЙ ХООРОНДЫН МҮРЫСӨӨНЭЙ

1973 ОНОЙ ДҮН ГАРГАХАДА

ЖЭШЭЭ АБАМААР ЮУМЭН ОЛОН

Кабанскын аймаг

Түнхэнэй аймаг

Ахын аймаг

Эдэ гурбан аймаг хоорондоо мүрысэжэ, ажахынуудтаа бии байгаа дүй дүршэлөө халан абалсадаг боложо байна. Кабанскын аймагай совхозууд үйлэдбэреэ томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгожо, һүүлэй арбаад жэлдэ яһала амжалтануудые туйлаа. Эндэхи ажахынуудта мүн газарай үрэжэл һайжаруулха, нютагай эрхэ байдалда зохихо агротехникэ тодорхойлхо, горох тарижа, баян ургаса абаха талаар һайн дүй дүршэлтэй болонхой.

Мүрысэгшэ энэ аймагай эдэ бүхы түрүү онол аргануудыень халан абаха тушаа Түнхэнэй аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табижа захалһаниинь һайшаалтай. Үнгэрһэн жэлдэ эдэнэр 1.337 гектарта горох таряа бшуу. Мүн тусхай шэглэлтэй томодхогдоһон фермэ, комплекснуудые түхеэржэ байнхай.

Тэрэшэлэн Ахын аймагай ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хүршэ Түнхэнэй аймагай ажахынуудта мал ажал эрхилхэ түрүү дүй дүршэлтэй танилсажа, өөһэдтөө хэрэглэхэ гэжэ оролдодог.

Эдэ бүгэдэ ёһотойл социалис мүрысөөнэй аша туһа, хүсэн болохо ха юм.

Эндэ толилогдоһон дүнгүүд дээрэһээ абаад харахада, Түнхэнэй аймагай ажахынууд мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар бусадһаа һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө тус аймагта КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн. Мүн гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха арадай ажахын түсэб энэ аймагай ажалшад һайнаар дүүргэһэн байна.

Мүрысэгшэ аймагуудай 1973 оной арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ хаража үзэе:

	Кабанскын аймаг	Түнхэнэй аймаг	Ахын аймаг
Таряалангай ургаса (хуряагдаһан гектар бүриһөө центнерээр)			
Ороһо таряан	14,1	11,8	—
хартаабха	101,4	100,1	—
овощ	133	115	—
Тэжээл бэлэдхэлгэ (проц):			
үбһэн	69	73	70
сенаж	33	100	—
корнеплод	23	49	—
ногооной гурил	95	96	—
силос	94	74	—
Газар таряалангай продукци гүрэндэ худалдалга (проц):			
Ороһо таряан	15	36	—
хартаабха	105	87	—
овощ	58	53	—
Наг шэбхэ зөөлгэ (проц.):	84	77	129
Үрэһэ хүрэнгэ хаалга (проц.):			
Ороһо таряанай	100,3	105	—
Намарай паар хахалалга (проц.):	77	84	—
Мал олошоруулха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):			
Үхэр	102	99,7	99
тэрэ тоодо үнеэд	101	88	91
хони	—	101	100
гахай	90	04	—
мори	93	95	96
шубуу	52	—	—
100 эхэ мал бүриһөө түлжүүлэгдэһэниинь (толгойгоор):			
тугал	93	58	56
поршоонхо	1459	2062	—
хурьга	—	67	72
унага	62	51	59
Малай ашаг шэмэ:			
Үнеэн бүриһөө — һүн (кг)	2161	1619	518
хонин бүриһөө — ноохон (кг)	—	3,1	2,6
тахяа бүриһөө — үндэгэн (тоо)	166	146	—
Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдалга (проц):			
мяха	102	119	102
һү	103	107	117
ноохо	—	100,2	114
үндэгэ	75	105	98

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы 1974 ондо эдэ гурбан аймагай ажахынууд социалис мүрысөөгөө үргэлжэлүүлжэ, бэе бэеынгээ түрүү дүй дүршэлые халан абалсажа, шэнэ амжалта туйлаха бээз.

БУРЯАДАЙ АССР-эй, ШЭТЫН ОБЛАСТИИН БА ЯХАДАЙ АССР-эй АЖАЛШАДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ 1974 ОНОЙ ЯНВАРИИН ДҮНГҮҮД

Һалбаринууд	Түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр): Буряадай АССР	Шэтын область	Яхадай АССР	1973 оной энэ үеын хитэй сасуулхада: Буряадай АССР	Шэтын область	Яхадай АССР
Промышленность						
Валовой продукци	—	—	—	102	108	110
Продукци худалдалга	99,8	101	101	109	109	113
Ажалай бүтээсэ	98	102	99,9	100,6	108	111
Промышленна бүхы предприятинуудай тоо	198	232	183	—	—	—
Тэрэ тоодо продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй предприятинуудай тоо	61	44	30	—	—	—
Дүнгүүдтэйнь жэшэхэдэ процентээр	30	19	16	—	—	—
Хүдөө ажахы						
Нэгэдэхи кварталда мал ажалай гол продуктнуудые бэлэдхэлгын түсэбэй дүүргэлтэ:						
мяхан	37	47	x	50	85	105
һүн	35	35	x	118	117	105
үндэгэн	37	41	x	115	110	75
Капитальна барилга						
Капитальна һомололгын хэмжээн (гүрэнэй һомололгоһоо хэрэглэгдэһэниинь)	94	56	108	95	117	123
Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн	99	70	113	86	115	90
Гэр байра ашаглалгада оруулалга	—	—	—	—	—	—
Өөһэдын хүсөөр бүтээгдэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	96	92	108	89	106	126
Ажалшадай хэрэглэмжэ хангалга						
Хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн (бүхыдөө)	99,9	x	93	109	104	114
Худалдаа наймаан						
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай розничнэ эрьесэ	99,5	98	100,4	108	106	110

Буряадай АССР-эй статистическэ управлени

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Л. КОЗЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой директор нүхэр **Козлов** Семен Лазаревичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.

1974 оной февралиин 8.

Миллионой дабаан гаталагдаа

Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив түсэбтэ табан жэлэй 1973 оной гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргээд, 1974 оной түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. «Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ габшагай ажал!» гэһэн уряа доро бүхы заводой цехүүд, бригаданууд хоорондоо мүрысэжэ эхилээ. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, угтамжын түсэбүүдые абаа. Заводой коллектив, жэшээлхэдэ, 197 миллион хэһэг шифер 1974 ондо үйлэдбэрилэн гаргаха даабари абанхай. Үйлэдбэриингөө нөөсэ, арга боломжонуудые тооложо үзөөд, 213 миллион хэһэг шифер үйлэдбэрилхэ угтамжын түсэб баталан абаба.

Заводой хори гаран бригада сооһоо үйлэдбэриин цехэй Александр Петрович Колмаковой хүтэлбэрилдэг СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригадын гэшүүд илангаяа һайнаар ажаллана. А. П. Колмаковой бригадын эршэтэ ажалые тодорхойгоор харуулхын тула иимэ тоонуудые дурдая: тус бригадын коллектив түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэл соо аяар 2 миллион 211 мянган хэһэг шифер түсэбһөө гадуур гаргаа, тэрэ тоодо 1973 ондо — 0,5 миллион хэһэг шифер түсэбһөө үлүүлээ.

— Нэн түрүүшээр шэнэ технологи нэбтэрүүлээбди. Хамаг арга боломжонуудаа элирүүлжэ, богони саг соо ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха тухай хэлсээ һэмди. Ажалай журам амжалтын эхин гэжэ тоолонобди, — гээд бригадир харюусаба.

Тус бригада шэнэ жэлэй эхинһээ габшагай ажалаараа суурхажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр халаанай туршада 1910 хэһэг шифер үйлэдбэрилэн гаргаха һаа, 2.070 хэһэг тушаана.

Мүнөө бүхэсоюзна мүрысөөндэ А. П. Колмаковой бригада жагсанхай.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир, коммунис ажалай ударник А. П. Колмаков.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЕХЭ ОРОНОЙНГОО АША ТУҺАДА

Ханты-Мансиин национальна округто Арадуудай хани барисаанай орден барюулагдаа

ХАНТЫ - МАНСИЙСК. (ТАСС). Ханты-Мансиин национальна округой тугта Ленинэй ордентой зэргэ зүүлгэдэн, Арадуудай хани барисаанай орден февралиин 10-да зүүлгэгдээ.

Партиин окружной комитедэй, округой ажалшадай депутадуудай Соведэй хамтын заседанида партийна, Соведүүдэй ба ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл суглараба. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдэ ехэ баяртайгаар һунгаа.

Партиин Тюменскэ обкомой нэгэдэхи секретарь **Г. П. Богомяков** заседанида хабаадагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Г. П. Богомяков Ханты-Мансиин национальна округые Арадуудай хани барисаанай ордоноор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншан соносхоод, округой тугта орден зүүлгээ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба.

ИЛАГШАДТА—ШАНГУУД

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС мал ажалай продуктнуудые 1973 ондо бүри ехээр абаха, бэлэдхэхын, малай ба шубуудай ашаг улам дээшэлүүлхын түлөө автономито республиканудай, хизаарнууд, областьнууд ба автономито областьнуудай бүхэроссиин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хараа.

Баруун-хойто зонодо — Ленинградай область, Түбэй зонодо — Московско область, Волго-Вятска зонодо — Кировскэ область, Түбэй хара хүрьһэтэ зонодо — Белгородско область, Поволжиин зонодо — Башкирай АССР, Хойто Кавказай зонодо — Дагестанай АССР, Ураалай зонодо — Челябинска область, Алас-Дурнын зонодо — Сахалинска область, Хойто зонодо—Коми АССР ба Яхадай АССР илаа гэжэ мэдэрэгдээ.

Түбэй зонодо — Владимирска, Костромской, Орловско областьнууд, Волго-Вятскын зонодо — Мариин АССР, Поволжиин зонодо — Пензенскэ область, Хойто Кавказай зонодо — Кабардино - Балкариин АССР, Ураалай зонодо — Удмуртын АССР ба Курганска область, Баруун Сибириин зонодо — Тюменскэ область, Зүүн Сибириин зонодо — Красноярска хизаарай Хакасай автономито область, Алас-Дурнын зонодо — Хабаровска хизаар 2-дохи һуури эзэлээ. (ТАСС).

АМГАЛАН БАЙДАЛ УЛАМ БЭХИЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Москвадахи Хани барисаанай байшанда пресс-конференци болобо

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй харилсаа холбоо бэелүүлхэ саг үргэлжын комитет эмхидхэн байгуулха гэжэ эб найрамдалай тала баригшадай уласхоорондын хэдэ хэдэн эмхинүүдэй ба национальна комитедүүдэй түлөөлэгшэнэрэй Москвада һаяхан болоод дүүрэһэн уулзалгын үедэ шиидхэгдээ. Хани барисаанай байшан соо февралиин 11-дэ болоһон пресс-конференци дээрэ совет ба гадаадын журналистнуудта энээн тухай мэдээсэгдэбэ.

Бүхэдэлхэйн ехэ хуралдаанай хараа бодол, хүсэл эрмэлзэл бэелэн дэлгэржэ үргэлжэлһөөр. Тиихэдээ хамта энээнэй тала баридаг хүнүүдые бүхы түбинүүд дотор улам олоор элсүүлжэ байна. Конгрессһээ хойшо үнгэрһэн үе соо хэдэн арбаад мянган митинг үнгэргэгдэжэ, тэдээндэ хабаадаһан олон миллион хүнүүд эб найрамдал хамгаалгын арюун хэрэгтэ хабаадаха хүсэлэнтэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ, — гэжэ комитедэй түрүүлэгшэ Ромеш Чандра тусхайлан тэмдэглэбэ.

Комитедэй харюусалгата секретарь О. С. Хархардин журналистнуудай асуудалнуудта харюусаха зуураа, иигэжэ мэдээсэбэ. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаһан бүхы эмхинүүд болон хүдэлөөнүүд харилсаа холбооной комитедтэ орожо байнхай.

Бүхэдэлхэйн конгрессэй али тухай ехэ нүлөө үзүүлжэ байһан тухай Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг Францидахи хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ Раймон Гюйо хөөрөө.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЗАБАЙКАЛЬСКА ҮҮЛТЭРЭЙ НАРИН НООҺОТОЙ БУРЯАД ХОНИДЫЕ БИИ БОЛГОХО ХЭРЭГТЭ ХАБААДАГШАДЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Забайкальска үүлтэрэй нарин нооһотой буряад хонидые бии болгохо. олошоруулха хэрэгтэ аша үрэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха гэбэл:

Банзаракцаева Бутыд Гармажаповнае — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Ванкеев Жамсо Бальжинимаевичые — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Мельников Николай Акимовичые — Сэлэнгын совхозой директор байһан, персональна пенсионер.

Пилданов Радна Пирнаевичые — СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай байгаали шэнжэлхэ эрдэмэй институдай генетикын лабораториин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1974 оной февралиин 4.

ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАХААР ЗОРИГЖОНХОЙБДИ

Партийна ажабайдал

Манай Байгалай совхоз арадай ажахы хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй ёһоор мяха гүрэндэ тушаалгые 43160 центнертэ, һү—222380 центнертэ, ороохо таряа —47500 тоннодо хүргэхөөр хараалаа бэлэй.

Түсэбтэ 9-дэхи табан жэлнай шиидхэхы шатадаа оробо гээшэ. Совхозой ажалшад ямараар хүдэлжэ байнаб? Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, мал ажалай ба газар тарялангай продуктнуудые абалга (үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулхада) мяхан 3000 центнерээр, һүн—11000 центнерээр, ороохо таряан 13,2 мянган тоннoор дээшэлээ. Газар тарялангһаа, адууһа малһаа эды шэнээн продукци абадаг болохын тула совхозой бүхы баялиг үдхэжэ, арьбадхажа байдаг ажалша зоной барандаа үнэн сэхээр, оролдосотой һайнаар хүдэлдэг болохые туйлаха зэргэтэйбди. Партийна организацинуудай ябуулжа байдаг бүхы ажал хэрэг нэн түрүүн энээндэ шэглүүлэгдэнэ.

Ажалша зоной эдэбхи үүсхэл, урма зоригыень бадараахын тула совхозой партийна комитет элдэб олон янзын хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Тэрэнэй гол шухалань хадаа партийна суглаан болодог гэжэ манай партком тоолодог. Тиимэһээ ажахын отделенинүүдтэ партийна суглаануудые саг соонь, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэлгэдэ партком анхаралаа ехээр хандуулжа байдаг. Һайнаар бэлдэгдэжэ үнгэргэгдэһэн партийна суглаан коллектив бүхэнэй ажал хэрэгтэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл хүгжөөлгэдэ һайн нүлөө үзүүлжэ байдаг. Тиимэһээ шэнэ амжалтануудые туйлахаар зоригжоһон коллектив бүхэндэ суглаануудые үнгэргэжэ байхада алишье талаараа аша туһатай ха юм даа. Хэлэһэнээ баримталжа, нэгэ имэ жэшээ харуулһууб. Совхозой 2-дохи отделениин партийна организаци (секретарынь нүхэр А. П. Березовский) малай үбэлжэлгын урда тээ хүдөө ажахын энэ шухала кампани жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын тула ямар юумэнүүдые хэхэ тухайгаа эртээнһээ тодорхойлһон байгаа.

Гэбэшье декабрь һара соо тус партийна организаци абтаһан шиидхэбэринүүдээ дахинаа шэнээр хаража үзэхэ зорилготойгоор малай үбэлжэлгэдэ хабаатай асуудалда һөөргөө тэхэрихэ баатай болоо һэн. Юуб гэбэл, эндэ дутуу дунда юумэнүүд али олон байгаа бшуу. Эндэ харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд шанга шүүмжэлэлгэдэ ороһон байна. Тиигэжэ эрид шууд партийна удха шанартай шиидхэбэри үшөө дахин баталагдан абтаа һэн. Энээнэй ашаар фермэнүүдтэ малай тэжээл һайнаар буйлуулха хэрэг туйлажа шадаа бшуу. Гадна бэшэшье али олон дутуу дунда юумэнүүд дары усадхагдаһан байна.

Партком өөрынгөө үдэр бүриин ажал ябуулгада совхозойнгоо коммунистнуудта түшэглэжэ, үйлэдбэриин эгээл харюусалга ехэтэй участогуудые тэдэнэртэ даалгадаг гээшэ. Имагтал партийна эдэбхитэдтэ түшэглэн, партком совхозой ажал ябуулгын бүхы таланuудта өөрынгөө нүлөө үзүүлжэ байдаг юм. Жэшээлбэл, совхоздо хүдэлдэг КПСС-эй 96 гэшүүн ба гэшүүндэ кандидадуудай 26-ниинь механизатораар, 10-ниинь һаалишанаар ажаллана. 5 коммунист фермэнүүдые, хоёр хүн тракторно-тарян ажалай бригадануудые толгойлно. Партийна организациин 22 гэшүүн арадай хинагшаар һунгагданхай. 14-ниинь захиргаанай ажал ябуулга хинан шалгадаг комиссинуудта хүдэлжэ байдаг. Бригаданууд болон фермэнүүдтэ партийна найман бүлэг байгуулагданхай. Тэдэнэй ажал ябуулгада саг үргэлжэ анхаралаа хандуулга хадаа парткомой амжалтатай хүдэлмэриин арга нүхэсэл мүн болоно.

Парткомой заседани, отделенинүүдэй партийна суглаанууд ба бюро дээрэ коммунистнуудай хэһэн хүдэлмэриин тоосоо шагналга заншалта болонхой. Имэ тоосоонууд хадаа коммунистнуудай дааһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгыень улам шангадхадаг, эдэбхи үүсхэлыень хүгжөөдэг байна.

Коммунист хүнүүдһээ жэшээ абан, юрын хүдэлмэришэд, ажалша коллективүүд өөһэдынгөө социалис уялгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, аша үрэ сэхэтэйгээр хүдэлжэ байдаг, экономическа муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйладаг. Эдэ бүгэдэ коммунистнуудтаа түшэглэн хүдэлэлгын угаа ехэ удха шанартай байһые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Энэ талаар совхозой 2-дохи отделениин коллектив ёһото жэшээ боложо үгэнэ. Тус отделениие Сергей Алексеевич Залуцкий 25 жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Олон жэлэй туршада эндэхи партийна организаци хүтэлбэрилжэ ябаһан Федор Андреевич Первушинтай үгээ һайнаар ойлголсожо хүдэлһэнэй ашаар отделениин коллектив социалис мүрысөөндэ бэшэнһээ түрүүлжэ, жэл бүри һайн амжалтануудые туйлажа байдаг юм.

Жэшээлхэдэ, һү гүрэндэ худалдалгаар 1973 оной түсэбые Еланска отделениин малшад ноябриин 22-то дүүргээ һэн. Абаһан уялгаяа үлүүлэн, тэдэнэр 2000 центнер һү нэмэжэ, Эхэ орондоо үгэһэн байна. 1973 ондо совхозой гансахан энэ 2-дохи отделениһээ бүхыдөө 16500 центнер һүн, 2.700 центнер мяхан тушаагдаа. Тарян ажалай һалбаришье хараад үзэхэдэ, үнгэрһэн хүдөө ажахын жэлые тэдэнэр муу бэшээр түгэсхөө. Эндэ гектар бүриһөө 18,7 центнер орооһон хуряагдаһан байна. Харин совхозоороо гектар бүриһөө 15,6 центнер таряа хуряаһан жэшээтэй. Отделениин коллектив энэ жэлэй хабарай тарилгада ашаглагдаха техникэ заһабарилгада эртээнһээ ехэ анхарал хандуулһан байна.

Манай совхоздо өөһэдынгөө хүсэ шадалые даaһан хэрэгтээ хүсэдөөр зорюулан хүдэлжэ байһан хүнүүд яһала олон юм. Тэдэнэй диилэнхи олониинь коммунистнууд болоно.

Жэшээлхэдэ, 2-дохи отделениин һаалишан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг», Октябриин Революциин орденуудай кавалер Варвара Александровна Власова үшөө ноябрь һара соо үнеэн бүриһөө һү һаалгые 3000 килограммда хүргөөд байгаа һэн. Аймагай коммунистнууд тэрэниие областной XXVIII партконференциин делегадаар һунганхай. Больше-Реченскын МТФ-гэй һаалишан Л. И. Илькова, КПСС-эй райкомой ба совхозой парткомой гэшүүн, Нюкскэ фермын һаалишан А. Н. Баяршина болон бусад тиимэ хүнүүдэй тоодо ороно.

Совхозой мэдээжэ комбайнернууд, коммунистнууд М. Я. Мордвин, Н. Е. Никонов, И. Д. Портнягин гэгшэд хэдэн жэл удаагуур түрүү һууриинуудые эзэлнэд. Эдэ гурбан нүхэд үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада 41428 центнер орооһо таряа сохёо бшуу.

Ажалша бэрхэ зоной аша габьяа үндэрөөр сэгнэгдэдэг болонхой. 1973 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр малшад ба таряашадай дундаһаа гурбан коммунист СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагданхай. Партиин гушан гурбан гэшүүд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ зүүжэ ябана.

Совхозой партком түрүүшүүлэй амжалтануудые Хүндэлэлэй самбараар, социалис мүрысөөнэй бюллетеньнүүдээр дамжуулан, олониитэ хүн зоной дунда харуулжа байдаг заншалтай. Тэдэнэй хүндэлэлдэ совхозой түб һууриида ажалай алдар солын туг үргэгдэдэг, үйлэдбэриин зүблөөн ба суглаанууд дээрэ хүндэлэн һолдог гээшэбди. Гадна түрүүшүүлэй гэр бүлэдэ баяр хүргэһэн бэшэгүүд эльгээгдэдэг. Эдэ мэтын хэмжээ ябуулганууд совхозой үйлэдбэри бүхы талаһаань хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ һайн нүлөө үзүүлжэ байдагын үнинэй ойлгодог болонхойбди. Энэ хүдэлмэри ябуулхадаа партком нэн түрүүн совхозойнгоо хүтэлбэрилхы кадрнуудта, мэргэжэлтэдтэ түшэглэдэг юм. Тиигэжэ тэдэндэ үйлэдбэриин участок бүхэниие даалгажа, ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэһээ эхилээд, хүмүүжүүлгын, политическэ хүдэлмэри ябуулха гэһэн элдэбын даабаринууд үгтэжэ байдаг. Энээнһээ гадна дээрэ заагдаһан хүнүүд саг үргэлжын партийна даабаритай юм.

Совхозой мэдэлдэ ородог тосхоной интеллигенци парткомой ажал ябуулгада али болохоор туһаламжа үзүүлжэ байдаг зон. Хэнэйшье мэдэһээр, тэдэнэр «Знание» бүлгэмэй эхин организацинуудта хамтаржа, тосхоной хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэй нэгэн Больше-Реченскын организаци Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, «Знание» бүлгэмэй эмхидхэһэн эхин организацинуудай республиканска харалга-конкурсдо түрүү һууриинуудай нэгыень эзэлээ һэн.

Совхозой партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд угаа ехэ. Гэбэшье совхозой мүнөөдэрэй хэрэг байдал, коммунистнуудай дайшалхы шадабари хаража үзэхэдэ, урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахабди гэжэ найдамтайгаар хэлээ һаа, алдуу болохогүй. Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлэй гүрэнэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэ бидэниие бүри шэнэ амжалтануудта зоригжуулна. 23950 центнер мяха худалдаха гэһэн уялга абаһан һаа, бүхыдөө 24434 центнер худалдагданхай. 98700 центнерэй орондо 101213 центнер һүн худалдагдаа.

Тэрэ тоодо мяха худалдалгаар 1973 оной социалис уялгануудые манай совхоз 103,7 процент дүүргэһэн, түсэбһөө гадуур 2300 центнер һүн худалдагданхай.

Иимэл даа манай Байгалай совхозой ажалшадай КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ оруулжа байгаа хубита.

Совхозой хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, байгша ондо бүри ехэ амжалтануудые туйлахаар зоригжонхой.

А. ПОПОВ,
Кабанскын аймагай Байгалай совхозой парткомой секретарь.

ХАРАЛГЫН ДҮНГҮҮД

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводто үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин шанар һайжаруулха талаар хүдэлмэриин хэр ябуулагдадагые тодоруулха харалга эмхидхэгдэбэ.

Крануудые бүтээдэг, электромеханическа, инструментальна цехүүд тус харалгада илажа гараа.

Гадна заводой бригадануудай, хүдэлмэришэдэй хоорондо харалга мүн үнгэргэгдөө.

Харалгын комиссиин мэдээгээр кран бүтээлгын цехэй М. Г. Гаврилюк, электромеханическа цехэй Г. К. Борисюк болон бусадай бригаданууд онсо шалгараа.

Хүдэлмэришэдэй [...] кран бүтээлгын цехэй Л. Е. Кривоносов, электромеханическа цехэй токарь Мещеряков, инструментальна цехэй түмэр харуулагша М. Ф. Тимофеев болон [...] түрүүлжэ гараа.

Манай [...]

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭЛ БАЙХАБДИ

1974 ондо промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дунда Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол һаяшаг гараба. Энэ тогтоол дотор социалис мүрысөөнэй үүргые дээшэлүүлхэ һара, квартал бүри мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргажа, эрхимлэгшэдые мүнгэн шангаар, дурасхаалта бэлэгүүдээр урмашуулдаг болохо гээд хэлэгдэнэ. Манай парти, правительство юрын хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал табидаг гээшэ. Шэнэ онол арга хэрэглэжэ, ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлаһан хүдэлмэришэд ходо урмашуулагдажа байдаг. Гэбэшье мүрысөө эмхидхэхэдэ зарим тэды дутагдалнууд хаа хаанагүй дайралдадаг һэн. Имэ дутагдалнуудые сүм усадхажа, мүрысөө зүбөөр, бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн эрилтэ мүнөө табигдана бшуу.

Манай геолого-бэдэрэлгын Уокидай бүлэгэй партийна болон профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табижа байдаг. Газар үрэмдэдэг бригадануудай, хүдэлмэришэн бүхэнэй дунда мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэжэ, һара бүри дүнгүүдынь согсологдодог байха юм. Дмитрий Степанович Федотовой хүтэлбэрилдэг бригадын газар үрэмдэгшэд шэнэ онол арга хэрэглэжэ халаан соогоо 30 метр гүнзэгы газар малтадаг һаа, мүнөө 40 метр газар малтана. Тэдэнэй онол аргые А. Я. Горюнов, Т. Н. Муратов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд хэрэглэжэ, мүн лэ үндэр бүтээсэ туйладаг болоо. Эдэнэр туйлаһанаараа һанаагаа заһадаг бэшэ, үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажаллажа, амжалтаяа арьбадхана. Газар үрэмдэдэг оньһон түхеэрэлгэнүүдэй миин байха сагыень бага болгоһон байна. Энээн дээрэһээ халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэхэ юм.

Д. С. Федотов манай бригадада олон жэл хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон хүн. Тиимэһээл ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар хэдэн үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм. Үнгэрһэн жэл тэрэнэй үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн гурбан дурадхал 750 түхэригэй алмалта үгэдэг болоо.

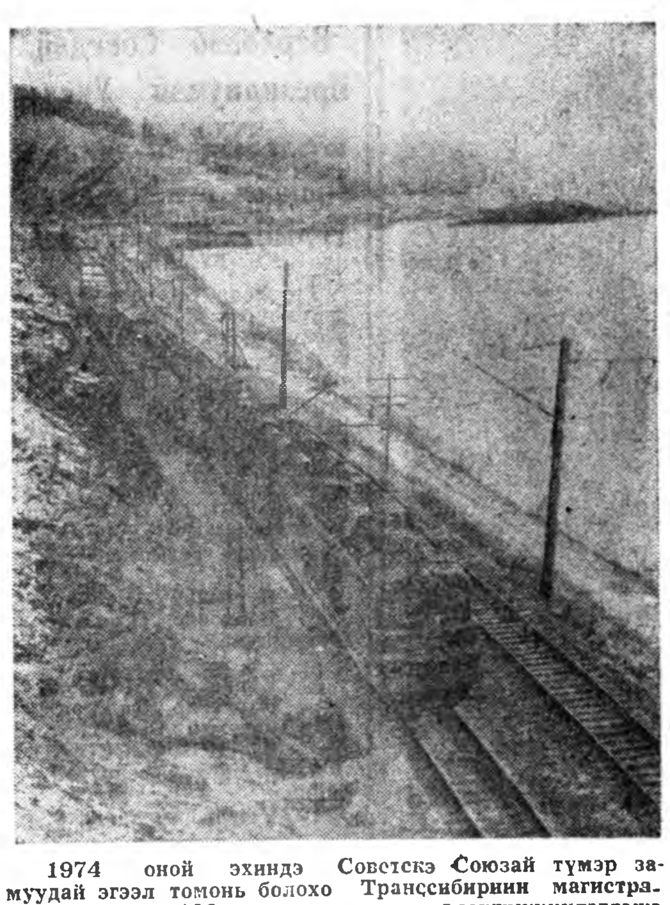
Имэ ажалша түрүү зоной дүй дүршэлые бэшэнэй дунда тарааха талаар бидэ ехэ ажал ябуулга хэнэбди. Түрүү дүй дүршэлэй 5 һургуули эмхидхэһэн байнабди. Эндэ 150-яад хүдэлмэришэд һуралсажа, дүршэл шадабаряа, мэдэсээ дээшэлүүлнэ. Һургуулиимнай дэргэдэ багшанарай совет хүдэлдэг байха юм. Энэ совет дээрэ ямар юумэ заахаяа эртээнһээ түсэб зохёожо, һайса хөөрэлдэдэг заншалтай болонхой. Эндэ һуража, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн хүдэлмэришэд бүри эдэбхитэйгээр ажаллана.

Д. С. Федотов, А. Я. Горюнов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабари хоёр һараар урид дүүргэжэ, шэнжэлэлгэ хэхэ хэрэгтэнь геологуудта ехэхэн туһа хүргөө. Һаяшаг Д. С. Федотовой хүтэлбэрилдэг бригадын коллективтэ коммунис ажалай үндэр нэрэ соло олгогдобо. Энэ нэрэдэ хүртэхэ гэһэн зорилго бэшэшье бригадануудай коллективүүд урдаа табяад, дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлэй түрүүшын үдэрһөө эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

А. Я. Горюнов, Т. И. Муратов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай газар үрэмдэгшэд юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргажа, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые һаяшаг абаба. Манай Уокидай үйлэдбэриин участогай бүлта хүдэлмэришэд энэ үүсхэлыень һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлэн уялгануудаа шэнэлбэд. Манай участогай хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлэй түрүүшын үдэрһөө эмхи гуримтайгаар ажаллажа, КПСС-эй ЦК-гай партида, арад зондо хандаһан Хандалгые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэд.

Участогаймнай геологууд, газар үрэмдэгшэд байгша оной даабари декабриин 25-да дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 1.8 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга хамтын суглаан дээрэ баталан абаба. Д. С. Федотов, А. Я. Горюнов гэгшэдэй даадаг бригадануудай коллективүүд мүнөө халаан бүриингөө даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүүшүүлһээ жэшээ абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэднай амжалтатай һайнаар хүдэлнэд. Январиин түрүүшын хахад соо геолого-шэнжэлэлгэ хэхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Энэ дүн хараад үзэхэдэ манай Уокидай үйлэдбэриин участогай хүдэлмэришэд дүрбэдэхи тодорхойлхы жэл соо абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадахаар арга боломжотой гэжэ һанамаар.

И. ТОЛМАЧЕВ,
Багдаринай геолого-шэнжэлэлгын экспедициин Уокидай үйлэдбэриин участогай мастер.

1974 оной эхиндэ Советскэ Союзай түмэр замуудай эгээл томонь болохо Транссибириин магистралиин ээлжээтэ 100 километр зам электрижүүлэгдэжэ дүүргэгдэбэ. Мүнөө электро поезднууд Шэтэ городһоо Карымская станци хүрэтэр ябадаг болоо.

1974 ондо электрын шэжэм утаһанууд үшөө 400 гаран километр түмэр зам дээгүүр татагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Шэтэ — Карымская станци» участогта электровоз шуумайн ябана.

АПН-эй фото.

Яруунын аймагай «Дружба» колхозой бүхы ажалшад, тэрэ тоодо малшад болон һаалишад партиин Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгые халуунаар дэмжээ, һайшаагаа. Мүн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоолые урма баяртайгаар угтажа, фермэ, отара бүхэндэ зүбшэн хэлсэбэ. Тиигээд эдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа байнхай.

Аймагай малшад үбэлэй үедэ һү ехээр һааха үүсхэл республика дотороо гаргаһан байна. Тэрэ тоодо танай колхоз оролсонхой. Мүнөө энэ талаар ямар хэмжээнүүдые абажа, хэр зэргэ уялгаяа дүүргэжэ байнабта? — гэһэн асуудалтайгаар колхозой түрүүлэгшэ Содбо Галсанович Цыреновтэ манай штатнабэшэ корреспондент Д-Д. Гармаев хандаһан байна.

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛТАЙ БОЛОХЫН ТҮЛӨӨ

Колхозой гэшүүд партийна организациин болон правлениин хүтэлбэреэр 1973 оной түсэб болон уялгануудые дүүргэхэ талаар нилээд ехэ амжалта туйлаа. Нёдондо сагай уларилай хэдышье орёо, хүндэ байгаашье һаа, манай колхозой ажалшад газар тарялангай, мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргээ. Жэшээлхэдэ, түсэбһөө гадуур 72 центнер мяхан, 123 центнер һүн, 21 центнер нооһон гүрэндэ тушаагдаа.

Урда жэлнүүдэйхидэ орхоодоо үбһэн һураггүй ехээр бэлэдхэгдээ. Тиихэдэ 14.312 тонноор үлүү силос, 900 тонноһоо дээшэ сенаж дарагдаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 1.100 тонноор ехэ зелёнко хуряагдаа. Тоолоод үзэхэдэ, нэгэ толгой малда 12 центнер тэжээлэй единицэ хүртэнэ.

Колхозоймнай малшад, һаалишад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, үбэлэй юһэ һарын туршада (октябрьһаа июнь болотор) үнеэн бүриһөө 1.358 килограмм һү һааха гэһэн уялга абанхай. Энэмнай түсэбһөө 90 килограмм, уялгаһаамнай 70 килограмм, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 390 килограммаар дээшэ болоно гээшэ.

Колхозоймнай правлени, партком, мэргэжэлтэд болон бүхы малшад, һаалишад үбэлэй үедэ һү һаали дээшэлүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллана. Жэшээлхэдэ, ахамад мэргэжэлтэд нүхэр Жербаков, Еремеев, Жданов гэгшэдэй үүсхэлээр белок болон микроэлементнүүдые үнеэдэй тэжээлдэ таарамжатай соонь оруулхаар рацион табигдажа, энэмнай ноябриин һүүл багаар бодото дээрээ хэрэглэгдэжэ эхилээ. Жэшээлбэл, Мужыхын һаалиин гүүртэдэ имэ рацион табигданхай. Үдэр бүхэн силос 20 килограмм, бүдүүн тэжээл (үбһэ, һолоомо, зелёнко) 7 килограмм, холимог тэжээл 3 килограмм үнеэн бүридэ үгтэнэ. Хамта дээрээ энэнь юһэн тэжээлэй единицэ болоно. Каротин ехэтэй нарһанай шэлбэһэ тээрмэдэ татаад, 50 грамм нэмэнэбди. Мүн тэжээл соонь 50 грамм мочевинэ үгтэнэ. Энээнэй ашаар нёдондоной энэ үеынхиһөө 250 килограмм ехэ һү үдэр бүри һаанабди.

Колхоздомнай малай бэлшээри һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мужыхын һаалиин гүүртэдэ хэрэглэгдэхэ 96 гектар имэ бэлшээри һайжаруулагдаһан байна. Тиихэдэ Тайлуудай гүүртэдэ һаамхай үнеэдые бэлшээхэ 103 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри хорёологдонхой. Имэ бэлшээри үшөө баригдажа байнхай. Мужыхын гүүртын малай бэлшээхэ 101 гектар газар һайжаруулагдажа эхилээ. Һайжаруулагдаһан бэлшээридэ зунай үедэ минеральна үтэгжүүлгын хоёр дахин оруулагдаһанай ашаар, ургасань нилээд дээшэлээ.

Манай колхоздо малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулагдана. Малые тугал байхаһаань һайнаар харууһалха гэжэ оролдонобди.

Бэеэ хүсэһэн, тарган һайн хашарагуудые саг соонь үрэжүүлхэдэ, хожомоо һү ехэтэй үнеэн болодог байха юм. Хашарагуудые һайнаар харууһалжа, үнеэд болгохо тусхай байра Улаагта гэжэ газарта бэлдэгдэнхэй. Энэ баазада 150 хашараг барихада болохо. Мүнөө үүлтэр һайнтай 250 эмэ хашараг, буруунууд шэлэгдэжэ абтаад, һүрэг болгон илгагдаа. Жэлэй дүүрэтэр һайн үүлтэрэй эмэ буруудые ондоо тээһээ худалдажа абахаар колхознай хараална.

Һаалиин үүлтэртэ хашараг, буруудые үдхэхэһөө гадна, мяхалиг үүлтэрэй 100 хашараг, буруугай һүрэг энэ жэлэй дүүрэтэр бии болгохобди.

АЛДУУНУУД ДАБТАГДАХА ЁҺОГҮЙ

Тээсгэн аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанай болохсодо аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **Г. Я. Поломошнов** промышленна предприяти, совхоз ба колхозуудай 1973 ондо хэр зэргээр хүдэлжэ гараһан тухай сугларгашадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө һэн. Тэрэнэй элидхэл соо олон коллективүүдэй туйлаһан зарим тэды амжалтанууд, бии байгаа дутагдалнууд элеэр харуулагдаа. Жэшээлбэл, продукци үйлэдбэрилгээр трикотажна ээрэлгын фабрика, Сүхын арһанай завод үнгэрһэн жэлдэ амжалтатай байба. Эдэ предприятинууд продукци үйлэдбэрилгээр жэлэйнгээ программа 103, 112 процент, худалдалгаар 105, 113 процент дүүргээ. 1972 онтой жэшэбэл, продукци үйлэдбэрилгэеэ нилээд дээшэлүүлһэн байна.

Гэбэшье аймагай зарим промышленна предприятинууд 1973 ондо өөһэдынгөө арга боломжонуудһаа нилээд доогуур хүдэлжэ, һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаагүйнь шүүмжэлэгдээ. Энээнһээ боложо, түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэл соо аймаг 275 мянган түхэригэй продукци үгэлэ шадангүй хойшоо гараа. Илангаяа плавико-шпатова рудниигай коллектив муугаар хүдэлөө.

Элидхэлшэ Хяагтын совхозой һайн хүдэлмэди тэмдэглээ. Тус совхоз мяха абалга 42,8 процент, худалдалга 45 процентээр дээшэлүүлһэн жэшээтэй. Гадна һү һаалга, тушаалгые мүн лэ горитойхоноор дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ нооһон хайшалагдаһан ба худалдагдаһан гээшэ.

Газар тарялангай ба мал ажалай продуктнуудые абалга ба тушаалгаар «Дружба», «Заря» колхозууд, Хүдэриин ба Ехэ-Нугын совхозууд ехэ гээгдэлгэ ороо бшуу.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабсадагшад 1974 оной түсэбүүдые аймагай ажалшадай нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаха байһандань батаар найдаба.

Промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай бүхы коллективүүд үйлэдбэриин түсэб ба социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Ниитынгээ адууһа малай тоо толгой ехээр хороонгүйгөөр мүнөө жэлэй үбэлжэлгые үнгэргэхын тула хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хамаг хүсээ гарган хүдэлнэ гээд, Ехэ-Нугын совхозой ахалагша хонишон **А. Ц. Тонтохоева** коллективэйнгээ зүгһөө мэдүүлнэ.

Фермын хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ гээд «Родина» колхозой Үбэр-Хэрээтын МТФ-е даагша **П. Ф. Кривогорницын** аймагай коммунистнуудые найдуулба.

Б. НЕМЧИНОВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой инструктор.

Табан жэлэй түрүүшүүл

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Волжско автомобильна заводой, тэрээндэ хабаатай предприятинуудые барилгада онсо шалгарhан хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ,алба хаагшад, партийна, совет, профсоюзна болон комсомолой хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ дотор Буряадай АССР-hээ Ажалай Улаан Тугай орденоор Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой токарь ПЛАСТИНИН Михаил Кузьмичые шагнаха гэжэ хэлэгдэнэ.

ДЕЛЕГАДАЙ ҮНДЭР ШАГНАЛ

1973 оной август hэн. Оронойнгоо прибор бүтээгшэдэй түрүүшүүлэй бүхэсоюзна слёдой делегадаар өөhэдынгөө түлөөлэгшые эльгээхэ тухай «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд зүбшэн хэлсэжэ байгаа. Хүдэлмэришэдые түлөөлжэ, слёдто хабаадалсаха эрхэ олоомоор үйлэдбэриин олон түрүүшүүлшье, урлан нарижуулагшадшье, эдэбхитэйшүүлшье заводто бии. Гэбэшье тэдэнэр нэгэн дуугаар токарь Михаил Пластининие эльгээхэ гэжэ шиидэhэн байна.

Түрүүшүүлэй дундаhаа тэрэ юугээрээ илгарнаб? Олон жэлэй туршада ажалдаа ходо амжалта туйлажа, түрүүшүүлэй урда зэргэдэ ябана. Деталь бүхэнние hайнаар бүтээхэ гэжэ бодомжолдог, ажалаа нарижуулан hайжаруулхые оролдодог Михаил Кузьмич токарна хэрэгэй ёhотой мастер, эдэбхитэй урлан нарижуулагша гэжэ суурхана.

10 гаран жэлэй туршада «Теплоприбор» заводто ажаллаха зуураа хорёод дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Зарим дурадхалнуудынь ехэ үнэтэ, шухала байжа, заводто экономическа горитой ашаг үрэ үгэhэн юм. Тэрэнэй зохёоhон түмэр отолхо тусхай инструмент ашаглалгада найдамтай бэхи, деталиие hайнаар, сэбэрээр болбосоруулха арга олгоо.

Заводой делегациин тоодо орожо, нёдондо нүхэр Пластинин Томскын манометр хэдэг завод ошожо ерээ hэн. Хоёр заводой коллектив хоорондоо мүрысэдэг. Тиихэдээ манометрнүүдые хэдэг заводой эрхим токарьнуудай нэгэн А. С. Сергеевтэй танилсажа, социалис мүрысөөнэй договор баталhан юм. Хоёр түрүү хүдэлмэришэн договор дотороо олон юумэ хараалаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ онол арга бэдэрхэ, урлан нарижуулгын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхэ гэжэ хэлсэhэн байна.

Михаил Кузьмич коллективэйнгээ мүрысэдэг заводто аша туhатай олон юумэ хараа. Станок, түхеэрэлгэнүүдыень харахадаа, бүтээсыень дээшэлүүлхэ талаар нарижуулгын ямар юумэ хэлтэйб гэжэ бодомжолоо. Олон хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэhэн байна. Тэдэнэй hанал бодол, дурадхалнуудта ехэ анхаралтайгаар хандажа, бэедээ, мүн өөрынгөө заводто халан абамаар түрүү онол арга ойлгожо абаа. Эндэ хэрэглэгдэдэг металл отолхо нэгэ станок тэрэниие ехэ hонирхуулhан байна. Энэ талаар дүй дүршэлтэй байhан тула станогой бүлюу hайн, hураггүй түргэнөөр металл мүлихэ байhаниие ойлгожо абаа.

Михаил Кузьмич станок хүдэлгэхэ оньhо ойлгожо ерээд, заводой зарим станогуудые нарижуулан hайжаруулха дурадхал оруулhан байна. Тиихэдээ нэгэ доро үрэмдэлгэ хэхэ оньhо зохёожо шадаа. Тэрэнэй дурадхаhан, нарижуулан hайжаруулhан станогууд слесарь-хабсаргагшадай ажалые нилээд хүнгэн болгоhон юм.

«Мастер—алтан гарта» гэhэн үгэнүүд тэрэнэй үнэмшэлгэ дотор бэшээтэй. Михаил Кузьмич Пластининай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн 15 дурадхалынь заводто 7268 түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэhэн байна.

Өөрынгөө хубиин табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ уялга абаhан нүхэр Пластинин мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябана, сагые ахин ажаллана. Тэрэ үнгэрhэн жэлэй зун 1973 оной түсэбые дүүргээд, энэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ. 1973 ондо абаhан социалис уялгануудаа бүхы дээрэнь үлүүлэн дүүргэhэн байна. Прибор бүтээгшэдэй бүхэсоюзна слёт дээрэ «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгтэ хүртөө hэн.

Пластининай ажалдаа абьяастай байhаниинь дахинаа жэлэй hүүл багта гэршэлэгдээ hэн. Томскын манометрнүүдые хэдэг заводой токарь А. С. Сергеевые тэрэ булижа гараа. Нүхэр Сергеев өөрынгөө ээлжээндэ манай завод ерэжэ ошоо hэн. Михаил Кузьмичэй ажалай дүй дүршэлтэй танилсахадаа, «нэгэ хүн ямар ехэ юумэ бүтээжэ шадаха байна гээшэб» гэжэ мүрысэдэг нүхэрөө магтаhан юм. Мүрысөөнэй үрэ дүнгые согсолходо, нүхэр Пластинин түрүү hуурида гараха ёhотой гэжэ делегациин дундаhаа эгээл түрүүлэн тэрэ өөрынгөө hанамжа хэлэhэн байна.

Һаяхан манай заводто ехэ баясама мэдээсэл абтаа. Волжско автозавод барилгада хабаадажа ,ажалдаа шалгарhан хүдэлмэришэдэй тоодо манай токарь М. К. Пластинин Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба. Энэ баримта юрэ бэшэ шэнги hанагдана.

Аяар холын Волжско заводой барилгада Михаил Кузьмич сэхэ хабаадалсаагүй юм бэзэ. Гэбэшье манай завод оронойнгоо шухала энэ барилгын яаралтай захилнуудые дүүргэлсэhэн байна. Хэдэн жэлэй туршада заводнай олон приборнуудые автозаводой барилгада эльгээжэ байгаа. Халуун ууралай даралта шалгадаг элдэб приборнуудые бүтээлгэдэ Михаил Пластининай оруулhан хубита тон ехэ юм. Тэрэ дүй дүршэлтэй токарь байhан тула эгээл орёо детальнуудые бүтээхэ даабари абадаг hэн. Мүн урлан нарижуулгын үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар приборнуудые түргэнөөр, hайнаар бүтээхэ хэрэгтэ бага бэшээр нүлөөлhэн гээшэ.

Тиимэhээ заводой коллектив иимэ мэдээсэлэй заводто абтахада, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1973 оной декабриин 25-най Указай хэблэлдэ hаяхан толилогдоходо, омогорхохо ёhоороо омогорхоhон байна. Заводой түлөөлэгшэ М. К. Пластининай гансаараа шагналда хүртэhэн байбашье, бүхы хүдэлмэришэд баярлаа. Энэ шагнал хадаа ганса эрхим токарьто олгогдоhон шагнал бэшэ, харин Волго мүрэн дээрэхи индустриальна гигант бодхоолгодо бүхы заводой хабаатай, габьяатай байhаниие сэгнэhэн ушар болоно гэжэ бүхы коллективнай тон зүб тоолоно.

Михаил Кузьмичай ажал үндэрөөр сэгнэгдэ. Тэрэ олон жэлдэ эрхим hайнаар ажаллажа, хамтын хэрэгтэ горитой туhа нэмэри оруулалсана. Нүхэдэйнгөө ажал хүнгэдхэхэ, бүтээсыень дээшэлүүлхэ гэжэ ходо бодомжолжо, аша туhатай олон түхеэрэлгэ зохёон бүтээhэн байна. Тэдэ түхеэрэлгэ дээрэ ажаллаhан бусад нүхэдынь бүтээсээ мүн лэ горитойгоор дээшэлүүлhэн байна.

Үндэр шагнал шэнэ амжалтада зоригжуулна гэжэ дэмы хэлсэгдэдэггүй. Михаил Кузьмич энэ шагналда харюу болгон, саашадаашье hайнаар ажаллахаб гэжэ нүхэдөө найдуулаа. Тэрэ табан жэлэйнгээ даабариие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ уялга абаад, энэ мүрысөөндэ оролсохыень нүхэдөө урьаланхай.

Р. МАКАЛЬСКАЯ,
«Теплоприбор» заводой инженер.

МҮНӨӨДЭР ҮСЭГЭЛДЭРЭЙХИҺӨӨ ҺАЙНААР

— «Забайкаллес» комбинадай Хандагатайн леспромхозой коллектив иимэ уряа доро хүдэлжэ байhаар үнинэй. Эдэнэр hара, жэл бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байдагаараа комбинат соогоо суурхана. Эдэнэр гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабариhаа гадуур 20 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, үндэр бүтээсэ туйлаhан юм. Продукци худалдаха даабари 700 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдэ.

Энэ леспромхозой коллектив КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада харюу болгон дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга хамтын суглаан дээрэ баталан абаба. Юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари ноябриин 7-до дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 45 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ, 1000 хэhэг шпала хюрөөдэхэ, продукци худалдаха даабари 200 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ, урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 80 дурадхал, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 100 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ гээд уялга соонь хэлэгдэнэ.

Хандагатайн леспромхозой модошод энэ бүхы хараа зорилгонуудаа үнэн дээрэнь бэелүүлхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байнад. Бага комплексно бригаданууд, автомашинын жолоошод, булта хүдэлмэришэд хаба шадалаа гарган, дундаа мүрысэн хүдэлнэ. Шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Шэнэ жэлэй эхинhээ эндэхи бага комплексно бригаданууд халаан хахад соо модо бэлэдхөнэ. Үдэр бүриин даабариhаа гадуур 70—80 кубометр модон гүрэндэ тушаагдана. Хандагатайн леспромхозой ажал хэрэгыень хараад үзэхэдэ, эдэнэр үгэдөө хүрэхөөр лэ хэбэртэй.

Н. ТЮРНЕВ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын нэхэлгын цехэй үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Халбаева халаанайнгаа даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Үнгэрhэн жэлэйнгээ даабари болзорhоонь табан хоногоор урид дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр гаргаха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа.

Татьяна Халбаева юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр уялга абаад хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэхэлгын цехэй түрүү хүдэлмэрилэгшэ Т. Халбаева ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ХЭШЭЭЛ ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Валентина Вампиловна пропагандистаар хүдэлжэ эхилhээр долоон жэл болобо. Партийна энэ даалгабариие харюусалгатай, хүндэтэй дээрэ тооложо, нүхэр Шулунова коммунистнуудай политическэ hуралсал hайнаар эмхидхэхэ гэжэ оролдодог байна.

Гурбан жэлэй саада тээ энэ пропагандист Сэлэнгын совхоздо политическэ экономиин кружок хүтэлбэрилhэн байха. Тэндэ хүдэлжэ байхадань, энэ нүхэрые эрдэм бэлэдхэлтэй, политикын, теориин талаар hайн бэлэдхэлтэй хүн гэжэ харагдаа, мэдэгдээ hэн.

Мүнөө Валентина Вампиловна Үбэр-Зөөхэйн дунда hургуулида hуралсалай талые даагшаар хүдэлнэ. «Эрдэм» колхозой партком нүхэр Шулуновае hайн пропагандист гэжэ мэдээд, философиин шэглэлтэй теоретическэ семинарые хүтэлбэрилхөөр томилоо юм. Тус семинарта 15 хүн hуралсана, булта дааа эдэнэр дээдэ hургуулитайнууд — багшанар, колхозой мэргэжэлтэд.

— Булта даа адли hургуулитай, теоретическэ бэлэдхэлтэй хүнүүдтэй хэшээл үнгэргэхэдэ амар, hуралсалай темэнүүд бэлээр ойлгогдодог байна, — гэжэ Валентина Вампиловна хөөрэнэ.

Би мэнэ hаяхан тус семинарай ээлжээтэ хэшээлдэнь байлсабаб. Пропагандист коммунизмын үедэ ажаhууха шэнэ түхэлэй хүниие хүмүүжүүлхэ талаар марксизм-ленинизмын суртал тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Эндэ hуралсагшад пропагандистын хэлэhэниие тэмдэглэнэ, ойлгогдоогүй юумэнүүдээ асуугаад абана.

— Зай, нүхэд энэ асуудалаар минии хэлэхэ юумэн дүүрэбэ. Нэмээхэ дуратай хүнүүд байбал, хэлэгты, — гэжэ пропагандистын хандахада, эндэхи hургуулиин багша Прокопий Николаевич Долбеев нютагайнгаа жэшээнүүдые дурдажа байгаад, интернациональна хүмүүжүүлгэ тухай хөөрөбэ.

Долбеевэй нэмэлтые пропагандист hайшааба хэбэртэй. Һүүлээрнь пропагандист шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ темэнүүдээр реферат бэшэжэ, удаадахи хэшээлдээ асархыень олохон хүнүүдтэ дурадхаба.

— Шудалhан темэнүүдээрээ конспект, реферат бэшэхэдээ, семинарта hуралсагшад ехэ юумэ ойлгоно, мэдэнэ. Марксын, Энгельсын, Ленинэй зохёолнуудые шудална, — гэжэ пропагандист хөөрэнэ.

Валентина Вампиловна hургуулиингаа хүдэлмэрике ябуулхын хажуугаар, пропагандистын ажал hайнаар дүүргэнэ. Энэ пропагандист эрдэмээ дээшэлүүлдэг, ном, хэблэлэй материалнуудые уншажа байдаг байна. Гэртэнь ороходо, гэрэйнь нэгэ хана хуу номоор дүүрэнхэй. Ехэл ажалша бэрхэ, пропагандистын ажалда дүйтэй, дуратай, партийна организацидаа яhала ехэ туhалдаг коммунист гэжэ гансата багсаахаар.

Имагтал иимэ хүнүүд, коммунистнууд арад зоной дунда нийтэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулна гээшэ. В. В. Шулунова hайн, бэрхэ пропагандист гэжэ бүхы Сэлэнгэ соогоо мэдээжэ болонхой. Яахадааб гэхэдэ, энэ нүхэр тухай аймагай газетэдэ hайшаажа бэшэнэ, пропагандистнуудай, лекторнүүдэй семинар, суглаанууд дээрэ хододоо магтуулна, дүй дүршэл тухайнь хэлсэгдэнэ.

Б. ШИРЕТОРОВ,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой инструктор.

...ЛАГШАДТА —ШАН

Республикын промышленна предприятинуудай дунда электрын элшэ хүсэ гамтайгаар гаргашалха талаар дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй 1973 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной соведэй президиум хаража үзөөд, тусхай тогтоол баталан абаба.

Электрын элшэ хүсэ гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ эрхим hайн үрэ дүнгүүдые туйлаhан Тимлюйн цементын заводой коллектив нэгэдэхи hуури эзэлжэ, 1975 түхэриг, нэгэдэхи мүнгэн шан абаха болоо. Хоёрдохи hуури эзэлhэн Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентэ «Электромашина» заводой коллективтэ 560 түхэриг мүнгэн шан олгогдоо.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой коллектив электрын элшэ хүсэ гамтайгаар гаргашалха талаар hайн дүнгүүдтэй гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

ХАМҺАБАРИИН АЖАХЫНУУДАЙ ОЛЗО

Днепропетровско область. Хоёрдохи Криворожско ГРЭС-эй барилга үргэлжэлжэ байна. Һаяхан hүүлшын арбадахи энергоблок ашаглалгада үгтөө. Уралаар хүдэлдэг энэ электростанци хадаа манай орон доторхи шэмэрхүү станцинуудай нэгэ томонь болохо. Хоёрдохи Криворожско ГРЭС-эй проектээр хараалагдаhан хүсэниинь 3 миллион киловатт юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 8-дахи энергоблогой машинист Владимир Нечай.

ТАСС-ай фотохронико.

Байгал дээрэ омоли барилгын саг зуура хоригдоhониинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Энээнэй ашаар үнэтэ загаhан аршалан хамгаалагдажа, жэжэ загаhануудайнь томо болохын тула таатай арга боломжо хангаха байна.

Загаhашадай ажал мүнөө үедэ ямараар эмхидхэгдэнхэйб? Тэдэнэр мүнөө үедэ юу хэнэб, материальна талаараа ямараар ажаhуунаб? Загаhа олзоборилдог ажахынуудай экономиконь нэмэлтэ ямар hалбаринуудай ашаар бэхижэнэб?

Манай штатнабэшэ корреспондент Д. Хван «Байкалрыбакколхозсоюзай» түрүүлэгшэ И. И. Болдогоевтой дээрэ дурсагдаhан асуудалнуудаар хөөрэлдэhэн байна.

— Омоли барилгаhаа сүлөөрhэн загаhашад мүнөө үедэ хаана ажаллана гээшэб, Иннокентий Иннокентьевич?

Загаhашад урдань гол түлэб омоли барилга дээрэ ажалладаг байгаа. Тэдээнэй хэhэн ажал гүрэнэй зүгhөө ехээр сэгнэгдэжэ, центнер загаhанай түлөө колхоз 50—60 түхэригэй түлөөhэ абадаг байhан юм. Загаhашадай нилээд олониинь ондоо загаhа бариха ажалда оронхой. Центнер загаhанай түлөө гүрэн 20—21 түхэриг түлэнэ.

Энэнь загаhашадай түлөөhэ абалгада ямараар нүлөөлөөб?

— Балай нүлөөлөөгүй. Нэгэдэхеэр, алгана, гутаар, сурхай, сазан гэхэ мэтэ загаhан хүн зоной дуратайгаар абадаг дээрэhээ магазинуудта хэбтэжэ байдаггүй...

Эгээл hайн талань гэхэдэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд колхозникуудые материальна талаарнь урмашуулжа шадаа, омоли барилгын хоригдоошье hаань, загаhашадай салин хайшаншье гээ hаа доошоо орохогүй байна.

— Бодото жэшээ дурдажа үгыт?

— Г. И. Низовцевэй хүтэлбэрилдэг «Байкал» колхоз абаад үзэе. Жэжэ загаhа баридаг гурбан бригадын ажал эндэ шадамараар эмхидхэгдэнхэй. Загаhашад түсэбөө дүүргэhэнэйнгээ түлөө шан абадаг байна. Мүнгэн шан hара, квартал бүридэ үгтэдэг юм. Энэнь заатагүй абадаг салин дээрэнь горитой нэмэри боложо үгэнэ. Загаhашад түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө үшөө нэгэ шан абадаг юм. Түлбэринь энээгээр хизаарлагдадаггүй байна. Түсэбөө дүүргээд, журамтай hайнаар хүдэлhэн загаhашадта ажахын дүнгэй гаргагдахада нэмэлтэ түлбэри — арбан гурбадахи салин түлэгдэдэг. Энэ нэмэлтэ салингынь hарын бодото салингай хэмжээнhээ бага бэшэ байдаг.

— Салин хүлhэ дээшэлүүлхын тула бага бэшэ мүнгэ зөөриин хэрэгтэй болодогынь мэдээжэ. Иимэ мүнгэ зөөри хаанаhаа абтанаб?

— Манай колхозуудтахи хамhабариин ажахынуудые урдань хүнүүд тоодоггүй байhан юм. Иимэ ажахы эрхилхэдэ, загаhа барилгада hаад хэнэ гэжэ хүнүүд тоолодог байгаа. Омоли барилгын хоригдоhоной hүүлээр, ашаг олзотой хамhабарич ажахынуудай бии болоhоной ашаар, загаhа баридаг колхозуудай экономико hүүлэй жэлнүүдтэ нилээд бэхижээ.

Бидэнэр газар багатайбди. Модо бургааhанhаа газар сэбэрлэхэнь бэрхэтэй, мал барихын тула ехэ ажал хэрэгтэй. Ажахы бүхэнэй арга боломжо, хаража үзөөд, хамhабариин ажахынуудай hалбаринуудые хүгжөөхэ гэжэ шиидэгдээ hэн.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые (түрүүлэгшэнь У. Ф. Никитин) абаад үзэе. Кабанскын аймагта оршодог энэ колхоз 105 гектар хахалагдадаг газартай. 1970 ондо түрүүшын 3 теплицэ барижа, үгэрсэ ургуулhан юм. Нүгөө жэлдэнь үшөө 5 теплицэ барииhан байгаа. 8 теплицэнь мүнөө үедэ 80 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулна.

Колхозойхид энээгээрээ үшөөл hанаагаа амараагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ 25 гектар газар дээрэ шасаргана hуулгагдаа. Энэ жэлдэ 5 гектар нэмэгдэжэ таригдаhан байна. Харин ерэхэ жэлдэ эндэхи участогынь 50 гектар хүрэтэрөө үргэдхэгдэхэнь. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй тооложо гаргаhанай ёhоор, 1975—76 ондо шасарганын талмай дээрэhээ колхоздо 150 мянган түхэригэй олзо доход оруулагдахаар хараалагдана. Энэ колхоз үрэ жэмэстэ станцитай, мүн наүчна бусадшье эмхинүүдтэй хэлсээ баталанхай.

— Баргажанай аймагай «Путь Ленина» колхозойхид загаhашадые түбхинүүлхэ талаар hайн үүсхэл гаргаа гэжэ дуулааб...

— Тэрэнь зүб. Зарим загаhашад мүнөө үедэ модо бэлдэхэ, хюрөөдэхэ ажалда табигданхай. Колхоз үнгэрэгшэ жэл 83 мянган түхэригэй хюрөөдэмэл модо наймаалжа, 45 мянган түхэригэй сэбэр олзо олоо. Энэ ажахыда (түрүүлэгшэнь Г. И Меньшиков) хирпиисэ дарагдадаг болоо. Эндэ hайн шанартай шабар бии «Путь Ленина» колхоз жэл соо 500 мянга шахуу хирпиисэ үгэхэ юм.

Олзо ехээр үгэдэг туулайн фермэ барихын тула Адамово тосхондо бүхы арга боломжо бии. Туулайн хөөбэри болон мяха наймаалагдахада, колхоздо горитой хэмжээнэй олзо доход оруулагдаха.

— Хамhабариин ажахынуудые бии болгохын тула уhа сөөрэмүүд яажа хэрэглэгдэнэб?

— «Байкалец» колхоз (түрүүлэгшэнь А. А. Суворов) ехэ уhанай хажууда Посольск тосхондо байрладаг. 1971 ондо эндэ нугаhанай фермэ барихаар шиидэгдэhэн юм. Ехэ арга боломжотой Кабанскын совхозтой жэшэлтэй аал гэжэ олон хүн тиихэдэ hэжэглэдэг байгаа.

1972 ондо нугаhанай фермэ баригдажа тушаагдаад, энэ жэлдэ 68 мянган нугаhан наймаалагдаhан юм. «Байкалец» колхоз нугаhанай 1.400 центнер эрхим шанартай мяха тушаажа, 250 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа.

«Прибайкалец» колхоздо (түрүүлэгшэнь П. Е. Новолоцкий) нугаhа үсхэбэрилхэ ажал hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Энэ колхоз нугаhанай фермэнүүдые барилгада гаргашалагдаhан гаргашаяа ерэхэ жэлдэ сүм харюулха юм. Энэ жэлдэ хоёр инкубатор худалдажа абтагдаа. Саашадаа инкубаторна станци үргэдхэгдэжэ, «Прибайкалец» колхоз ашаг олзо улам ехээр абадаг ажахынуудай тоодо орохо юм.

— «Байкалец» колхоз тухай дахинаа хөөрэлдэе. Эндэхи норкын фермэ алдар суута гаранхай...

— Энэ жэлдэ 1500 эхэ норко 6 мянга 800 гүлгэ гаргаа. Энэ колхоз гүрэндэ норкын 5500 арhа тушаажа. 300 мянган түхэригэй олзо доход абаа. «Байкалец» колхоз ондоошье hалбаринуудые хүгжөөхэ түсэбтэй.

Баргажанай-Адаг, Баргажан, Максимиха, мүн бусадшье газарнуудта элдэб барилга бодхоогдоно. Тэндэ избёосхын эрхим карьер бии. Сэбэр избёосхо Хурамхаанай аймагта, Улаан-Үдэ хотодо асарагдажа наймаалагдана.

Эртын үгэрсэ, помидор ургуулха эрхим теплицэнүүд тухай hайшаалай үгэнүүдые дурдамаар. «Байкалец» колхоздо загаhашадай эзэн эхэнэрнүүд олон. Урдань эдэнэрэй зариманиинь ажалладаггүй байhан аад, мүнөө теплицэнүүдэй, норкын фермэнүүдэй баригдаhанай ашаар ажалтай болонхой.

ХУУЛИ ЭБДЭГШЭДЭЙ ГЭМЭЭР

Хуули ёhо муугаар мэдэдэг гү, али даажа байhан тушаалhаа хойрогоор хандадаг зарим хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр хүдэлмэрилэгшэдые хохидолдо оруулха, гомодхоохо ушар эндэ тэндэ дайралдадаг байна.

Һаяхан нэгэ иимэ ушар болоо. Арбан найма наhа хүсөөгүй Тамара Борисова гэжэ басаган арбадахи класс дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Улаан-Үдын «Оптика» магазинда наймаалагшын hурагшаар абтаhан байгаа.

Һараhаа үлүү хүдэлөөд байтарнь «туршалгын болзор соо муугаар хүдэлhэнэйнь түлөө Т. Борисовае ажалhаань гаргаха» гэhэн захиралта бии болобо. Хойто үдэрынь... «Борисова хуулиин наhа хүсөөгүй дээрэhээ материальна харюусалгатай тушаал эзэлхэ архэгүй, энэ ушарhаа ажалаа гаргагдаба» гэhэн хоёрдохи захиралта абтаhан байха юм.

Иимэ хойрог захиралтануудай залуу басаганай урмые хэды ехээр хухалhан, гомодхооhониинь мэдээжэ ааб даа.

Хулиин ёhоор арбан найма наhа хүсөөгүй хүн ажалда туршалгын болзоргүйгөөр абтахаhаа гадна, материальна харюусалгатайшье ажалда абтаха эрхэтэй гээд хэлэхэ шухала.

Энээниие «Оптика» магазинай хүтэлбэрилэгшэд мэдэхэгүй байшоо. Залуу басагые ажалhаань гаргахаа hанаhан шалтаг гэхэдэ, магазинай таhагые даагша В. Баркова тэрээнтэй үгээ ойлголсоогүй. Залуу хүдэлмэрилэгшые хүмүүжүүлхэ, хэhэн эндүүень ойлгуулжа үгэхын орондо, бэеhээ зайлуулха гэжэ магазинай хүтэлбэрилэгшэд буруу оролдоо.

Нигэжэ ажалгүй үлэшэhэн Борисовагай гомдолые арадай сүүд анхаралтайгаар үзэжэ, магазинай хүтэлбэрилэгшэдые зэмэтэйдэ мэдэрээд, басаганай ажалгүй байhан үдэрнүүдые тэдэнэй мүнгөөр түлүүлээд, Тамара Борисовае ажалдань абхуулха гэhэн шиидхэбэри гаргаа.

А. КОСТЫЛЕВА,
Улаан-Үдын Советскэ районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.

ЛУИС КОРВАЛАН—АРАДУУДАЙ ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭ

УЛАСХООРОНДЫН коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалаание Сантьягада барижа хааhан тухай мэдээсэлые бүхы дэлхэйн арад зон нёдондо жэлэй сентябриин 28-да — Чилидэ сэрэгэй урбалтын болоhоной hүүлээр хоёр неделиин үнгэрhэн хойно дуулаа hэн.

Ямар ушар байдалда Луис Корваланай баригдаhаниинь мүнөөшье болотор мэдэгдэнэгүй. Урбалтын хэгдэхэhээ бүри урид хархис хүсэнүүдэй агентнүүд Чилиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшын хойноhоо адаглан мүрдэдэг байжашье болоо. Бариhанайтнай түлөө 500.000 эскудо үгэхэбди гэhэн сэрэгэй хунтын найдуулгада обтожо, хархис этэгээдүүдтэ билдагуушалан урбаhан хүн барижа үгэhэншье байжа магад.

Сэрэгэй хунтын бэдэржэ байhан, Арадай нэгэдэлэй гүрэнэй ба политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай списогые хархис хүсэнүүдэй газетэнүүдороной арад зондо уйдхар ушаруулhан сентябриин үдэр бүхэндэ тунхагладаг байгаа. «Шэнэ правительствын» уряанууд үе үе радиогоор дамжуулагдадаг hэн. «Политическэ ба профсоюзай хүтэлбэрилэгшэдые барижа хаахын тула» hураг мэдээнүүдые үгэhэнэйтнэй түлөө ехэ шан барюулхабди гэжэ сэрэгэй хунта найдуулдаг байба. Тиимэ шангhаа гадна, баригдаhан хүнүүдэй бүхы мүнгые абахадатнай болохо гэжэ фашистнууд hаймhардаг байhан.

Чилиин Компартиин ЦК-гай Генеральна секретариин нэрэ эгээл түрүүлэн «хара списогтэ» оруулагдаhан байгаа. Хархис хүсэнүүд энэ хүндэ дурагүй, тэрэниие үзэн ядадаг hэн. Ушар юуб гэхэдэ, Луис Корвалан бүхы наhаяа хархис этэгээдүүдтэй тэмсэлдэ зорюулаа бшуу. Барижа хааха үедэнь Луис Корвалан 57 наhатай байhан юм. Энээнэйнгээ 40 гаран жэлыень Коммунис партида, сүлөөтэ, бээ дааhан байдалай түлөө Чилиин арадай тэмсэлдэ зорюулhан байна.

Луис Корвалан оронойнгоо урда захадахи Пуэрто-Монт хотодо түрэhэн. Эсэгэнь — багша, эхэнь юрын таряашан эхэнэр байгаа. Газарта тон эмээхэй, таряашанай ажал хэрэгые хүндэлдэг байхаар хүбүүгээ хүмүүжүүлhэн байна. Арадай нэгэдэлэй илаhанай hүүлхэнээр Луис Корвалан журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө, хээрэ ажаллаха хүсэлэнтэйб гэжэ сэхэ хэлээ hэн. Чилиин бүхы провинцинуудтахи хүдөө ажахын хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ правительственна комиссиие тэрэ толгойлдог байгаа.

Дарлагшад, мүлжэгшэдтэ эсэргүү ажалшадай тэмсэлдэ эдир Луис эдэбхитэйгээр хабаадажа эхилhэн юм. Чильян хотодохи багшанарай училищида hурахадаа, студентнэрэй буhалгаа хүтэлбэрилдэг байба. Луис Корвалан 16 наhатайдаа Коммунис партиин зэргэдэ ороhон юм. Залуу коммунист партиин даалгабаринуудые омогорхолтой, баяртайгаар дүүргэдэг бэлэй. Коммунис залуушуулай союзые эмхидхэгшэдэй, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байhан. Удаа тээнь «Френте популар» газетэдэ хүдэлбэ. Хэдэхэн сагай үнгэрхэдэ Корвалаание эгээл харюусалгатай газарта — ЦК-гай hаяхан бии болгогдоhон орган «Сигло» газетэдэ хүдэлхыень парти эльгээбэ. 1945 ондо Л. Корвалан Чилиин ажалша арад зоной ударидагша, зоригжуулагша болоhон энэ газетые хүтэлбэрилжэ эхилээ hэн.

...1948 он. Гонсало Виделын хархис правительство «демократиие сахин хамгаалха тухай» хуули гаргаа бэлэй. Тэрэнэй үндэhөөр, Чилиин Компартиин ажал ябуулга хоригдоhон байгаа. Тус партида хабаатай хүн бүхэниие барижа хааха захиралта үгтэhэн юм. Партиин бусад элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта Луис Корвалан ороной хойто захадахи «Писагуа» гэдэг концлагерьта сүлэгдөө hэн. 1958 ондо лэ тэрэ хархис хуули болюулагдажа, Компарти нюуса байдалhаа гараhан байгаа. Энэл оной апрель hарада Луис Корвалан (тиихэдэ 48-тай байhан) Коммунис партиин Генеральна секретаряар hунгагдаа бэлэй.

Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй зэргые бэхижүүлхын түлөө, ажалшадай нэгэдэлэй түлөө тэмсэлдэ Луис Корвалан бүхы хүсэеэ, эршэ зоригоо элсүүлhэн байна. Ажалшан арадай илалта туйлаха аргатай байhыень статьянууд, үгэнүүд доторoo эдирхэйлэн заадаг байгаа. 1970 ондо болоhон бүгэдэ ниитын hунгалта тиимэ илалта хангаа hэн. Зүүнэй үзэлтэй партинуудай бүлэгэй — Арадай нэгэдэлэй кандидат Сальвадор Альенде ороной президент болоо.

Оронойнгоо түүхэдэ түрүүлэн Чилиин ажалшад хуби заяанайнгаа бүрин эрхэтэ эзэд болоо бэлэй. Альендиин правительство зэдэй промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулаа hааб даа. Ехэ ехэ предприятинууд, банкнууд гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаhан байгаа. Арадай правительствын ябуулганууд хархис хүсэнүүдэй дурые гутааhан байгаа. Уласхоорондын ехэ ехэ монополинуудай тухиралга, дэмжэлгээр хархис хүсэнүүд үгэсөөнэй hабагша эдэ гурбан жэлэй турша соо таhалгаряагүй хүрмэhэн байха.

1973 оной сентябриин 11-дэ хорото муухай урбалтын хэгдэhэниинь мэдээжэ. Тиигэжэ сэрэгэй хунта орон доторхи засагые булимтаран абаа hэн. Арадай нэгэдэлэй тала баригшадта эсэргүү зэрлиг бүдүүлиг, харата ябуулгануудые хэжэ эхилбэ. Дээрмэшэ сэрэгшэд президент Альендиие алаад, Чилиин түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй хархис муухай хашалта харшалалта, хардалга мүрдэлгэ хэжэ захалаа. Хэдэн мянгаад патриодууд алуулhан, олон арбаад мянган хүнүүд түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаагдаhан байна. Бүхы орон дотор концентрационно лагерьнууд эмхидхэгдэнхэй. Эгээн лэ муу муухай, хүндэ хүшэр байдалтай концлагерьнуудай нэгэндэ нүхэр Корвалаание абаашанхай.

...Досон олтирог. Магелланай хоолойhоо урдуурхи энэ арал Антарктидын хүйтэн hалхяар ходо hэтэ үлеэгдэжэ байдаг юм. Зунайшье сагта эндэхи температура нульhаа халта дээшээ гарадаг. Шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаагдаhан хүнүүд үлэн хооhоор байлгагдана, тэдээндэ медицинскэ туhаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Хүндэ хүшэр хүдэлмэри хүүлнэ.

Корвалаание баримсаараа хунта алажа шадаагүй — юундэб гэхэдэ, энэ хүнэй нэрэ хүндэ бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ байгаа бшуу. Чилиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэдые хуулиин үндэhөөр хэhээжэ байнабди гэжэ фашис этэгээдүүд бээе сагааруулха hэдэлгэ гаргадаг байгаа. Луис Корвалан сэрэгэй трибуналаар сүүдлэгдэхэ юм гэжэ хунтын удамаршад үнгэрэгшэ жэлэй октябрь hарада соносхоо hэн. Правительствада ородоггүй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, армиин ахалагша офицернүүдые үгы хэхэ бэлэдхэл Арадай нэгэдэл хэжэ байгаа гэhэн худал хуурмаг шалтаг барин, «Зет III гэhэн түсэбтэ» хабаадаа гэжэ Луис Корвалаание гэмнэhэн байна. Тэдэ баталамжануудынь үндэhэ баримтагүй байжа, хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганууд буруу hүрөө. Тиихэдэнь, Луис Корвалаание — наhажаал, үбшэн үлбэр хүниие шэмэрүүн уларилтай Досон олтирогтохи концлагерьта хаажа, тамалан зоболхо шиидхэбэри абаhан байна.

Дэлхэйн арад зон сэрэгэй хунтын хархис ябуулгануудые эрид буруушаана. Митингнүүд, демонстрацинууд бүхы түбинүүдтэ боложо, тэдээндэ хабаадагшад Луис Корвалаание, мүн Чилиин бусад патриодуудые сүлөөлхэ эрилтэ табина. «Чилиин арад илаха! Алууршад гэмээ амсаха! гэжэ эдэнэр мэдүүлнэ.

О. КОЛЕСНИКОВ.
(ТАСС).

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИИН ГАЛНУУД

Республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэ үдэрһөө үдэр бүхэндэ улам һайхан, болбосон түхэлтэй боложо байна. Шэнэ гудамжанууд, кварталнууд бии болоно. Жэшээлхэдэ, Октябрьска райондо шэнэ 20-дохи кварталай гэрнүүд ербылдэн божо, холоһоо харахада, ямаршьеб хотын түхэл шэнжэ һануулна.

Эндэ һургуулиин дүрбэн дабхар шэнэ ордон һаяхан ашаглалгада үгтэбэ.

...Шэнэ һургуулиин спортивна зал соо мянга гаран үхибүүд сугларанхай, хүхюу дуунууд баяртайгаар зэдэлжэ байба. Шэнэ һургуулиие нээлгын баярай митингые директор Дмитрий Баирович Булнаев соносхобо.

Уран горн һүртэйгөөр дохёо үгэжэ, пионернүүдэй дружинын улаан туг оруулагдана. Энэ һургуулиие барижа үгэһэн эмхи — барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин начальник М. Т. Черныхтэ үгэ үгтэнэ. Иимэ шэнэ һургуулида һураха үхибүүдтэ захяа — юрөөлэй үгэнүүд зэдэлнэ. Һүүлээрнь 9-дэхи классай һурагша Таня Меньшикова, 1-дэхи классай һурагша Олег Вылков гэгшэд үгэ хэлэжэ, Эхэ оронойнгоо иимэ бэлэгтэ баясажа байһанаа мэдүүлэн, һайнаар һуража, эрдэм ном гүнзэгыгөөр шудалха тухайгаа найдуулбад.

Хүгжэм дуунай хүхюу наяраан доро М. Т. Черных томо түлхюур һургуулиин директор Д. Б. Булнаевта барюулна.

Мүн барилгашадай зүгһөө шэнэ һургуулида бэлэг болгогдон, оркестр үгтэбэ. Октябрьска райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Антакшинова шэнэ һургуулитай болоһоорнь һурагшадые халуунаар амаршалжа, актова залай түхеэрэлгэ бэлэглэхэ байһан тухайгаа баяртайгаар мэдүүлбэ. Тэрэнэй һүүлээр республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо Д. Л. Алексеев үгэ хэлээ. Түрэлхидэй зүгһөө Н. И. Журавлёв һурагшадые хани халуунаар амаршалба.

Энэ һургуулиин коридор соогуур ябанабди. Шэрын үнэр үшөө табяадүй, уужам һаруул классууд соо үхибүүд һуужа, эрдэм ном шудалхань ха юм. Эндэ классай 32 таһалга, 38 кабинет, актова, спортивна залнууд бии. Мүн үхибүүдэй ажал хэжэ дүршэхэ мастерскойнуудай үүдэн үргэнөөр сэлигдэнэ. Энэ һургуулида 1.320 үхибүүд һураха юм. Эдэ эдир үетэнэй эрдэм ном гүнзэгыгөөр шудалха бүхы арга боломжонууд эндэ бии. Спортивна залда гэжэ 8,5 мянган түхэригэй түхеэрэлгэ худалдажа абтаһан байна. Тиихэдэ 316 хүнэй гансата эдеэлхэ столово һаяын үдэрнүүдтэ эндэ хүдэлжэ эхилхэнь.

17-дохи шэнэ энэ һургуулиин нээгдэһэн ушар Сосново, Никольско посёлогуудта, 20-дохи кварталда ажаһуугшадта ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, эдэ посёлогуудай үхибүүд аяар хоёр модо тухай ябагаар ябажа, 18-дахи кварталда оршоһон һургуулида һурахаяа ерэдэг бэлэй. Мүнөө дүтэхэн һургуулитай боложо, тэдэнэр амарба.

...Спортивна зал соо хүгжэм дуун наярһаар. «Һайн даа, Эхэ оромнай!» гэһэн үгэнүүд урматай дорюунаар зэдэлнэ.

Ингэжэ Улаан-Үдэ хотодомнай үшөө нэгэ дунда һургуули нээгдэжэ, эрдэмэй шэнэ гуламта хурса галнуудаа яларуулба.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Октябрьска райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Антакшинова лентэ хайшалжа байна. 2. 1-дэхи классай һурагша Олег Вылков баярай үгэ хэлэнэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТОЛТОЙН ДУНДА ҺУРГУУЛИДА

Эндэ һаяхан Түнхэнэй аймагай найман жэлэй ба дунда һургуулинуудай ажалай хэшээлэй багшанарай аймагай методическа нэгэдэлэй суглаан үнгэрбэ.

Шэнэ программа баримталан, ажалай хэшээлые хайшан гэжэ үнгэргэбэл таарамжатайб, нарин нягтаар үрэмдэжэ, харуулдажа һурахынгаа хажуугаар юумэ хэжэ байһан материалдаа ханамжатайгаар, зэр зэмсэгээ зүбөөр хэрэглэжэ һурагаха тухай Толтойн дунда һургуулиин ажалай хэшээлэй багша элидхэл хээ.

Методическа нэгэдэлэй гэшүүд 7-дохи «а» классай һурагшадай ажалай хэшээл харабад. Тусхай фартугуудые, хамсыбшануудые үмдэһэн үхибүүдтэ багша 4—7 минутын турша соо хэшээлэй зорилго, ажалдаа аюулгүйе сахиха дүрим ойлгуулаад, хүн бүхэндэ хэхэ хүдэлмэриинь хэлэжэ үгэбэ. М-4 шүрэбтэ гурьба гаргаха, модо тошиилдохо, лобзигоор хюрөөдэжэ, пенопласт үзэг хэхэ, «ПН-4-35» түхэлэй плугта таараха боолтонуудые хэхэ даабари үхибүүдтэ үгтэбэ. Нина Петухова һургуулиингаа столовын захил дүүргэжэ, мяха татадаг машинада томо нүхэтэй пластинка бүтээнэ.

Мүн 6-дахи «б» класста иимэл хэшээл үнгэргэгдөө. Һүүлээрнь багшанар үнгэрһэн хэшээлнүүдые зүбшэн хэлсэв.

«Аршаан» курортын, Түнхэнэй дунда һургуулиин ажалай хэшээлэй багшанар, Далахайн найман жэлэй һургуулиин физкультурын ба ажалай хэшээлэй багша үгэ хэлэхэдээ, Толтойн дунда һургуулида ажалай хэшээл зүбөөр, методическа талаараа һайнаар үнгэргэгдэнэ гэжэ тэмдэглээ.

Мастерской дотор станогууд зүбөөр тодхогдонхой, нарин нягтаар ашаглагдана гэжэ үгэ хэлэгшэ П. А. Андриевский тэмдэглээд, хэдэн өөрынгөө һанал хэлээ. Тобшолбол, слесарна мастерской багашаг байна, хажуу талын таһалга соо нээбэл таарамжатай, мүн электролампануудта тусхай плафонуудые хэбэл зохид байна гэһэн дурадхал оруулаа.

Эндэ үнгэргэгдэһэн аймагай методическа нэгэдэлэй суглаанда Хэрэнэй, Горхоной, Жэмһэгэй дунда, Монгой, Турагай, Хойто-голой найман жэлэй һургуулинуудай ажалай хэшээлэй багшанар хабаадалсаагүй. Нэгэдэлэй суглаан болохоёо байна гэжэ тэдэндэ дуулгагдаһан байгаа. Энэ оной мартын 15-да Хэрэн тосхоной интернат һургуулида методическа нэгэдэлэй суглаан болохоор хараалагдана. Тус суглаанда аймагай бүхы һургуулинуудай ажалай хэшээлэй багшанар хабаадалсаха бэзэ гэжэ найдагдана.

З. БИРБАЕВ,
аймагай методическа нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ.

УНШАГТЫ[...] һонирхохо[...] байхат

МЕТРО

1971 ондо Москвагай мет[...] гой 40 жэлэй ой гүйсөө [...] 1931 оной намар Русаков[...] үйлсэдэ метрогой түрүү[...] шулуун табигдаа бэлэй. Хү[...] сонхигтонуудые барижа, [...] рүүшын габшагайшуул [...] гой нүхэ малтажа эхи[...] юм. Газар дорохи энэ харг[...] гайхамшаг барилгые хүн [...] мүнөө болотор һайхаш[...] шэгээрэз.

Метрогой түрүүшын хар[...] баригдажа, 1935 ондо хүд[...] жэ эхилээ бэлэй. Сокольн[...] гэдэг станцие Горькиин [...] рэмжэтэ амаралтын пар[...] газар доогуур холбоо [...] Энэ харгын утань оройд[...] 11,6 километр болодог бэ[...] Газар дорохи нүхэнүүд[...] 13 станцинь гоёолтотоёо [...] бан жэл хүрэхэгүй саг соо [...] ригдажа дүүргэгдээ һэн. [...] най ороной залуу индус[...] тэрэнэй инженернүүд, хүд[...] мэришэд тэрэ үедэ иимэ түр[...] нөөр энэ гайхамшаг бари[...] хэхэ шадабаритай бол[...] байгаа бшуу.

Москвагай метро [...] ниислэл хотын газар до[...] иишэ тиишээ харбажа үргэ[...] хэй. 141,4 километр утатай [...] лоо, 91 станци баригда[...] жэл бүри таба миллион [...] хуу хүн зон энэ харгы[...] ябана.

1975 ондо метрогой хар[...] хахадынь автомадаар [...] лагдадаг болохо юм. Саашад[...] газар дорохи харгы улам [...] — 320 километр болото[...] татагдаха хараатай. Гур[...] шэнэ станцинууд нэмэжэ [...] ригдаха юм.

ТАТАР ЗОНОЙ ҺАЙНДЭР

Татар арад сабантуй [...] һайндэр тэмдэглэдэг [...] нэй заншалтай юм. Урда[...] та Волго шадар һуудаг бү[...] гарнууд хабарай тари[...] эхилһые сабантуй хэжэ [...] дэглэдэг байһан юм ха. [...] жомоо Казаниин татар[...] иимэ һайндэр хэдэг бол[...] байна.

Сабантуй — эртэ урда [...] га сагай, мухар һүзэтэй х[...] боотой һайндэр байһан юм.

Апрелиин эсэс багаар [...] һайндэр тэмдэглэгдэдэг гур[...] тай һэн. Энээндэ эртэ[...] бэлдэдэг юм. Һайндэрэй ур[...] даа, барилдаанууд[...], на[...] нуудта илагшадта бариха [...] лэгүүдые түрүүн залуу[...] суглуулжа эхилдэг бай[...] Үндэһэн гурьба маягтай[...] гоёожо оёһон полотенци [...] шэнь ямаршье бэлэгһээ [...] тэйдэ тоологдодог байһан [...]

Басагадынь бүхэли үб[...] бэлэгүүдые оёдог, нэхэдэ[...] лэй. Хэнһээшье һайхан по[...] тенци шэмэглэжэ оёхо [...] басагад оролдодог, хоорон[...] һэмээхэн мүрысэдэг [...] ниинь ойлгосотой. Һайнд[...] урилдаа, барилдаанда и[...] гараһан хүбүүндэ эгээл [...] хан полотенци барюулагд[...] байна бшуу. Эдэнэрэй [...] бүтээлнүүд мүнөө болотор [...] зониие гайхуулһаар, гоёш[...] доһоор.

Мориной урилдаанда, [...] барилдаанда илагшадта [...] ха бэлэгүүдые залуу бэр[...] бэлдэдэг гуримтай. Х[...] үгэ, шог ёгто бадагууд, [...] нуудтайгаар бэлэгүүдые [...] луулдаг.

Ямар нэгэн һуурин [...] салуу һайхан нуга (тэр[...] майдан гэжэ нэрлэнэ) [...] зон эртэ үглөөнһөө шэглэ[...] Сабантуйн һүлдэ тэмдэг [...] хо полотенцинүүдые [...] ута модо баринхай һайнд[...] эмхидхэгшэ зоной урда [...] алхалха. Мори тэргээр [...] шэд мориёо гоёнхой, [...] гаагтаа хонхонуудые [...] хай ерэхэ. Хүн зоншье ха[...] гоё хубсаһаяа үмдэһэн [...] даа.

Иимэ һайндэртэ заат[...] ябганай урилдаан, бүхэ ба[...] даан, мориной урилдаан, [...] райлган болодог юм. Бэхэ [...] лялдаан гэжэ баһа һонир[...] той мүрысөөн байха. Энэ [...] лалдаанда илаһан баат[...] ехээр суурхадаг, хүршэ һуу[...] най сабантуйда уряал[...] ошодог, эгээл солбонууд[...] Казань хотын һайндэртэ ур[...] дадаг юм. Баатарнууд тух[...] да дуу, домог зохёодог бай[...] бшуу.

Арадай энэ һайндэр мүн[...] шье тэмдэглэгдэдэг, [...] баян удхатай болонхой. Шэ[...] үеын гурим ёһонууд бш[...] лоо. Энэ һайндэр хэдэг [...] гыншье ондоо болгогдон[...] Татарай АССР-эй байгуул[...] даһан үдэр — июниин 25-[...] тэмдэглэгдэнэ.

(«Наука и религия» гэ[...] журналһаа).

хилын саанаһаа
телефон-телеграф-радио

БОНН

СОВЕТ АЙЛШАД ФРГ-дэ

ТАСС

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков, СССР-эй барилгын министр Г. А. Караваев албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ошоод байха үедөө ФРГ-гэй байра баритшадтай дүй дүршэлөө халан абалсаһан, энэ талаар харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ тухай асуудалнуудые зүбшэлһэн байна.

И. Т. Новиков Баруун Германиин радиогоор үгэ хэлэхэдээ, элдэб асуудалнуудаар СССР-эй ФРГ-гэй хоорондо бэелүүлэгдэдэг харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

И. Т. Новиков, Г. А. Караваев Ганновертохи «Конструкта-74» гэжэ барилгын тусхай шэглэлтэй уласхоорондын выставкэ ошожо хараһан байна. Эдэнэр Гамбург хотын засаг захиргаанай түлөөлэгшэдтэй уулзажа, городой барилга, транспорт хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэлбэ.

И. Т. Новиков, Г. А. Караваев орондоо ерэхэеэ февралиин 11-дэ эндэһээ мордоо.

БЕРЛИН

Э. ХОНЕККЕРОЙ ҮГЭ

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер СЕПГ-гэй Берлинэй окружной конференциин делегадуудай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, дэлхэй дээрэхи гадаадын политическэ байдал тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

В. И. Ленинэй сурталай һургаал бэелүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын элитэ ехэ габьяатай байһые бүхы дэлхэйн ажалшан арад һайн ойлгоно, ехээр хүндэлнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Социализмын аша туһада, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай аша туһада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй зорюулан эрхилдэг ажал ябуулгые бүхы дэлхэй гүнзэгыгөөр мэдэрнэ. Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр һаяхан Куба ошоод бусалга социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй нягта жагсаалтай, манай оронуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байһанай зоригжуулхы гэршэ болоно гэжэ Э. Хонеккер тэмдэглээ.

Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Куба ошоод, нүхэр Фидель Кастратай һанамжануудаа зүбшэлхэ, Америкэ түбидэхи түрүүшын социалис гүрэндэ үгэ хэлэхэ үедөө уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, эб найрамдалай ба шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэл саашадань амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала туһа хүргэбэ.

Социалис оронуудай, тэдэнэй манлайда ябадаг СССР-эй хүсэ шадал улам бүри ургажа байна гээд СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь мэдүүлээ. Политическэ, экономическа, соёлой, социально-политическэ һалбаринуудаар, мүн сэрэгэй талаар хүсэн түгэс боложо байһан ушар дэлхэйн бүхы социалис оронуудай байдалые улам бэхижүүлнэ, амгалан ёһоор зэргэ оршохо политикые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга олгоно гэбэ.

ГДР-эй, ФРГ-гэй хоорондохи харилсаан тухай хэлэхэдээ, ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын харилсаанай үндэһэ һуури тухай договорые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ ГДР тойбо татана гэһэн, ФРГ-гэй хэблэлэй зургаануудта тунхаглагдаһан хардалга гүрдэлгые Э. Хонеккер эрид буруушааба. Амгалан ёһоор зэргэ оршохо политикын үндэһөөр Германиин хоёр гүрэнэй хоорондохи али алинда ашатай тупатай харилсаан хүгжэхэ зэргэтэй гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Баталагдан абтаһан договорнуудые, тэдэнэй тоодо Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээе бэелүүлгэ — ФРГ-гэй правительствын гол зорилго болоно гэжэ Э. Хонеккер хэлэбэ. Баруун Берлин хадаа ФРГ-гэй гол хубинь бэшэ юм, тиимэһээ эдэ документнүүдэй үндэһөөр тэрэниие хүтэлбэрилжэ шадахагүй байна.

Партиин хүтэлбэрилхы үүргэ һуларуулхые хүсэдэг империализмын номнолшодто, хархис хүсэнүүдтэ, маоис ба ревизионис уряа гаргагшадта СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь шанга харюу үгөө. Баруун оронуудта үнгэргэгдэдэг коммунизмда ба Советскэ Союзда харша ябуулгануудые эрид буруушаагаа.

Шахардуу байдал һуларуулхын түлөө Советскэ Союз ба бусад социалис оронуудтай хамта ГДР саашадаашье эдэбхитэйгээр тэмсэхэ гэжэ Э. Хонеккер тэмдэглэбэ. Шахардуу байдал һуларуулга, энэ талаар туйлагдаһан хүгжэлтэ дэбжэлтэ уласхоорондын оршом соо эб найрамдалай, социалис оронуудай хүсэнүүдэй булюу боложо байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд тэрэ хэлэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

„ЭКСПО-74" гэжэ выставкэдэ зорюулагдана

ТАСС

«Экспо-74» гэжэ уласхоорондын выставкын энэ жэлэй май һарада Холбоото Штадуудтахи Спокан хотодо (Вашингтон штат) нээгдэхээ байһантайнь дашарамдуулан, США-гай хэлхээ холбооной албан почтын шэнэ марка барлан гаргахаар бэлдэжэ байна.

Амитадаар хүреэлэгдэһэн хүн марка дээрэ зураатай. «Оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха» гэжэ тэндэнь бэшэгдэнхэй. «Экспо-74» гэһэн үгэнүүдые маркын доодо талаар уншанабди.

ДАККА

Бангладеш: арадай нэгэдэлэй фронтын ЦК-гай заседани

ТАСС

Бангладешэй Компартиин ЦК-гай генеральна секретарь Абдус Саламай түрүүлэлгэ доро Арадай нэгэдэлэй фронтын Центральна комитедэй заседани Бангладешэй Арадай Республикын ниислэл хотодо болобо. ЦК-гай гэшүүд — гурбан партиин — Арадай лигиин, Арадай национальна партиин, КПБ-гэй — хүтэлбэрилэгшэд орон доторхи политическэ, экономическа байдалые зүбшэлөө.

СОФИ

БКП-гэй Центральна комитедэй пленум

ТАСС

Болгариин Компартиин Центральна Комитедэй пленум эндэ болоод, хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

X съездын табиһан зорилгонуудай, хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха тухай БКП-гэй программын үндэһөөр үзэл сурталай хүдэлмэри улам үргэдхэхэ тухай шиидхэбэри пленум баталан абаа.

1973 оной хоёрдохи хахадта, энэ жэлэй эхиндэ Болгариин партийно-правительственна делегацинуудай албанай хэрэгээр ошожо, элдэб партинуудай ба гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй хэһэн уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд тухай БКП-гэй ЦК-гай секретарь К. Теллаловай мэдээсэлые пленум соносоо.

НЬЮ-ЙОРК

США-гай арад зон һайшаана

ТАСС

СССР-эй, США-гай хоорондохи харилсаанай заһаржа байһан ушарые американ арад һайшаан дэмжэнэ гэжэ США-гай мэдээжэ ажал ябуулагша, американ-совет хани барисаанай национальна соведэй директор Р. Морфорд мэдүүлээ. Совет-американ харилсаае хүгжөөлгэдэ, хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаа үргэдхэлгэдэ тойбо татахые оролдодог США-гай зарим тушаалтадай һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүгээр американ олониитэ тэмсэхэ ёһотой гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Совет-американ экономическа харилсаа һайжаруулга Холбоото Штадуудай аша туһада харюусана гэжэ Морфорд мэдүүлбэ.

В. И. Ленинэй ажабайдалда, ажал ябуулгада зорюулагдажа, Чикаго хотодо үнгэргэгдэһэн конференци дээрэ американ-совет хани барисаа хангаха национальна соведэй директор үгэ хэлэһэн байна.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй ПРОФСОЮЗАЙ СЪЕЗД

ТАСС

Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин III съезд февралиин 11-дэ баярай оршон байдалда эндэ хүдэлмэрээ эхилбэ. Профсоюзуудай 1 миллион 300 мянган гэшүүниие түлөөлһэн 500 гаран делегат ДРВ-гэй Национальна суглаанай Түүхын зал соо сугларһан байна. 30 шахуу ороной делегацинууд, эдэнэй дунда ВЦСПС-эй секретарь В. Ф. Богатиков түрүүтэй Совет профсоюзай делегаци съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин түрүүлэгшэ Хоанг Куок Вьет съезд нээгээ. Шуһа адхаралгата дайнһаа, вьетнам арадта эсэргүү эзэрхэг, түримхэй ябуулгаһаа уламжалан, ээлжээтэ съезд зарлаха аргагүй байгаа һэмди гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү дайнай жэлнүүдтэ шэн габьяатайгаар хүдэлһэнэйнь түлөө демократическа Вьетнамай бүхы ажалшадта баяр баясхалан хүргэбэ. Байгша оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхыень Хоанг Куок Вьет оронойнгоо профсоюзуудай бүхы гэшүүдые уряалаа.

ДРВ-гэй президент Тон Дык Тханг съезд дээрэ тобшо үгэ хэлэхэдээ, американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэнь вьетнам арадта элдэб оронуудай арадуудай туһа хүргэһэнэйнь, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө хариин оронуудай делегацинуудта баяр баясхалан хүргэбэ.

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан «Революциин шэнэ үе шата ба профсоюзуудай зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ. ПТВ-гэй һаяхан болоһон пленумэй шиидхэбэринүүд мүнөө үедэ партиин, арад зоной бэелүүлхэ ажал ябуулгын тодорхой программа болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ. 1974—1975 онуудта ДРВ-гэй экономико һэргээн хүгжөөхэ, саашанхи жэлнүүдтэнь социалис байгуулалта үргэнөөр хэхэ тухай эдэ шиидхэбэринүүд соо хараалагданхай. Хойто Вьетнамда социалис революци ехэ амжалтануудые туйлажа байна гэжэ Ле Зуан мэдүүлбэ. Вьетнам арадай илалтанууд тухай хэлэхэдээ, аха дүү социалис оронуудай туһа хүргэһэниинь ехэ удха шанартай байна гэжэ ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь хэлээ.

Республикын ажалшадай үмэнэ байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ профсоюзууд ехэ үүргэтэй байна гэжэ Ле Зуан тэмдэглэбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө, эдлэл хэрэгсэлнүүдые алмаха арьбалхын түлөө, ПТВ-гэй ЦК-гай пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай дунда революционно мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ профсоюзуудай бэелүүлхэ гол шухала зорилго болоно.

Съезд Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй тоосоото элидхэлые зүбшэлөөд. Уставта хубилалтануудые оруулха, Федерациин хүтэлбэрилхы зургаануудые һунгаха байна. Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй генеральна секретарь Нгуен Дык Тхуан тоосоото элидхэл хэбэ.

Съезд хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр.

ПАРИЖ

КОММУНИС ГАЗЕТЫН ҺАЙНДЭР

ТАСС

«Патриот кот д'Азюр» гэжэ коммунис газетын һайндэр хоёр үдэрэй турша соо Ниццэ хотодо боложо, 20 мянган хүн тэрээндэ хабаадаа. Һайндэрэй үедэ олон тоото уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд, ном худалдалга, концертнүүд эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ һайндэртэ 155 хүн ФКП-гэй зэргэдэ, 130 эдир хүбүүд, басагад Франциин коммунис залуушуулай хүдэлөөнэй зэргэдэ орохо тухай мэдүүлгэнүүдые баряа.

ФКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ж. Марше амаралтын үдэр үнгэргэгдэһэн митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

ЛОНДОН

Буһалгаанай тэмсэл үргэдэнэ

ТАСС

1973 ондо Англиин ажалшад эрхэнүүдээ сахин хамгаалхын тула 3 мянга шахуу буһалгаа хээ. Энэнь 1972 онойхитой жэшэхэдэ, 500-гаар үлүү байна гэжэ Англиин Ажалай министерствын мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Промышленна предприятинуудта буһалгаануудай болоһонһоо уламжалан 7173 мянган хүн часай турша соо ажаллаагүй.

БИОЛОГИ ШУДАЛАГШАД ХАБАЯА ТУРШАБА

Һүүлэй үедэ олимпиаданууд саг үргэлжэ эмхидхэгдэжэ, үхибүүдэй эрдэм мэдэсые элирүүлхэ, хэр зэргэ һуража байдагыень мэдэхэ хэрэгтэ аша туһатайгаар нүлөөлнэ. Али нэгэ предмедээр тусгаар бэрхэ, һүбэлгэн, ухаансар үхибүүд заабол шалгардаг шуу.

Һаяшаг биологёор Улаан-Үдын аймагай олимпиада болоо. Һургуулинуудта онсо эрхимлэһэн эдир биологууд энэ шалгалтада хабаадалсажа, бэлиг шадабаряа туршалсаа. Дунда һургуули бүхэнһөө дүрбэн, тиихэдэ найман жэлэй һургуули бүхэнһөө хоёр һурагша хабаадалсаһан байна.

Олимпиадын дүн гаргагдажа, нэгэдэхи һуури Ивалгын дунда болон Селенгинскын найман жэлэй һургуули эзэлээ. Тиихэдэ хоёрдохи һуури Забайкальска дунда, Десятниковска найман жэлэй һургуулида хүртөө.

Сэхыень хэлэхэдэ, эдэ һургуулинууд олимпиадада эрхим һайнаар, тон харюусалгатайгаар бэлдэһэн байна. Тиимэһээ һурагшадынь биологи жэншэдгүй һайнаар мэдэхэ байһанаа харуулаа ха юм.

Жэшээнь, Селенгинскын 8 жэлэй һургуулиин һурагшад Трифонов Вася, Власова Аня, Ивалгын дунда һургуулиин һурагша Панькова Люда, Забайкальска дунда һургуулиин һурагша Степанов Миша гэгшэд онсо шалгараа.

Аймагай олимпиадада эрхимлэһэн дүрбэн һурагшад эдир биологуудай республиканска олимпиадада хабаадалсаа. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, Рая Лапина (Ивалга), Люда Панькова (Ивалга), Миша Степанов (Забайкальска дунда һургуули), Вера Казанцева (Куйтунска дунда һургуули) гэгшэд болоно.

Биологидо сэхэ хабаатай асуудалнуудта тордиһогүйгөөр харюусахаһаа гадна, Буряад ороной байгаалиин баялигые харуулһан планшет гэхэ мэтые зохёоһон байна. Тиигэжэ Ивалгын дунда һургуули «Буряад ороной ан арьяатан», «Мяхаша шубуудай орон нютагта», «Витаминууд» гэжэ планшет уран гоёор шэмэглэжэ, магтаал һайшаалда хүртөө. Энэ һургуулиин наймадахи классай һурагша Панькова Люда «Крымэй ургамалнууд» гэжэ тон һонирхолтой гербари харуулаа. Ушар юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ зун тэрэ Крымдэхи пионерэй лагерьта амарһан юм. Тэндэ байха зуураа, элдэбын ургамалнуудые суглуулжа, тэдэнээ наринаар тэниилгэн хатаажа, нютагаа асарһан байна.

Байгаалида хэлбэришэгүй дуратай, бүхы ургамалнуудые һайн мэдэхэ байһаниинь энэнь эли бодо гэршэлнэ. «Буряад ороной гол мүрэнүүдтэ, нуур сөөрэмүүдтэ амидардаг загаһад» гэжэ альбом Оронгын дунда һургуули табижа, һайн сэгнэлтэ абаа. Тэрэшэлэн аймагай бусад һургуулинуудай шэмэглэһэн альбом, планшет гол түлэб удхын талаар һайн байгаа.

Һургуулидаа үзэһэн, шудалһан юумэеэ ажабайдалтай холбожо шадаха, тиихэдэ ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха дуратаие энэ олимпиада үшөө дахин харуулаа гээшэ.

Ф. СТЕПАНОВ,
Улаан-Үдын аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ажалай дайшалхы программа» — түрүү бэшэг. Мүрысөөнэй ябаса тухай материалнуудай суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй һонин. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялганууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Социалис уялга тухай В. Кырмыгеновэй статья. Республикын арадай хинагшадай комитедтэ. РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумүүдэй Указууд.

Гурбадахи хуудаһанда. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөнэй тоосоон. АПН-эй материалнууд. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Гражданска обороно тухай корреспонденци. Нютаг нютагай һонин. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 16.30 — «Урданай жэлнүүдэй кинолентэнүүд». «Пышка» — уран һайханай фильм. 17.40 — Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). ЦСКА—«Динамо» (М). 2-дохи, 3-дахи үенүүд.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 17.55 — Дамжуулгын программа. 18.00 — Һурагшадта — «Хонхо» — телевизионно журнал (буряадаар). 18.20 — Телевизионно һонин. 18.40 — «Танай бэшэгүүдээр» гэһэн дамжуулга.

«Орбита» харуулна. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Эстрадна концерт. 20.05 — «Брестын областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ. Белоруссиин КП-гэй Брестын обкомой нэгэдэхи секретарь В. А. Мукулич дамжуулгада хабаадалсана. 20.50 — «Большая любовь Бальзака» — телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ) 5-дахи сери — «Санкт-Петербургдахи уулзалга». 21.45 — 21.55 — Забһарлалга. 21.55 — Социалис оронуудай бэлигтэй залуушуулай концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). «Спартак» — «Крылья Советов».

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» февралиин 10-да Москва хотодо үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото» — 3 (акробатика), 12 (уһанай-моторно спорт), 28 (стол дээрэ наадагдадаг теннис), 37 (мэргэлэн буудалга), 46 (хоккей), 49 (даам);

«Спортлото-2» — 3 (акробатика), 5 (бадминтон), 19 — академическэ һэлюурдэлгэ), 21 (морёор урилдалгын спорт), 24 (сана), 28 (стол дээрэ наадагдадаг теннис).

Ээлжээтэ тираж февралиин 20-до үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36,63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04361. Заказ № 004[...]